

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

28. oktoober 2020*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses olukorraga Tuneesias – Meetmed, mis on võetud riigi vara seadusvastase omastamise eest vastutavate isikute ning nendega seotud isikute ja üksuste suhtes – Isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle rahalised vahendid külmutatakse – Hageja nime jätmise loetellu – Kaitseõigused – Õigus tõhusale kohtulikule kaitsele – Lahendi tegemise mõistlik aeg – Piisav faktiline alus – Hagi esitamise tähtaeg – Tasuta õigusabi – Peatav mõju – Vastuvõetavus – Tingimused

Kohtuasjas T-151/18,

Slim Ben Tijani Ben Haj Hamda Ben Ali, elukoht Verneuil-l'Étang (Prantsusmaa), esindaja: *avocat* K. Lara,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Lejeune, A. Jaume ja V. Piessevaux,

kostja,

mille ese on ETL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada hagejat puudutavas osas nõukogu 29. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/141, millega muudetakse otsust 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias (ELT 2018, L 25, lk 38); nõukogu 28. jaanuari 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/135, millega muudetakse otsust 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias (ELT 2019, L 25, lk 23), ja nõukogu 27. jaanuari 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/117, millega muudetakse otsust 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias (ELT 2020, L 22, lk 31),

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president M. J. Costeira, kohtunikud D. Gratsias (ettekandja), M. Kancheva, B. Berke ja T. Perišin,

kohtusekretär: ametnik L. Ramette,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 22. juuni 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

I. Vaidluse taust ja faktiline raamistik

- 1 Tuneesias 2010. aasta detsembris ja 2011. aasta jaanuaris toimunud poliitiliste sündmuste tagajärjel võttis Euroopa Liidu Nõukogu 31. jaanuaril 2011 ELL artikli 29 alusel vastu otsuse 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias (ELT 2011, L 28, lk 62).
- 2 Otsuse 2011/72 põhjendustes 1 ja 2 on märgitud:
 - „(1) Nõukogu kinnitas 31. jaanuaril 2011 oma täielikku solidaarsust Tuneesia ja selle rahvaga ning oma toetust nende püüdlustele saavutada stabiilne demokraatia, õigusriik, demokraatlik pluralism ning inimõiguste ja põhivabaduste täielik austamine.
 - (2) Lisaks otsustas nõukogu võtta piiravad meetmed Tuneesia riigi vara seadusvastase omastamise eest vastutavate isikute vastu, kes võtavad seeläbi Tuneesia rahvalt võimaluse saada kasu oma majanduse ja ühiskonna jätkusuutlikust arengust ning õõnestavad demokraatia arengut riigis.“
- 3 Otsuse 2011/72 artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad Tuneesia riigi vara seadusvastase omastamise eest vastutavatele lisa loetletud isikutele ja nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele või üksustele või on nende omandis, valduses või kontrolli all.“
- 4 Otsuse 2011/72 artiklis 2 on sätestatud:
 - „1. Nõukogu koostab liikmesriigi või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekul lisa esitatud loetelu ja teeb sellesse muudatusi.
 2. Nõukogu edastab oma otsuse, sealhulgas loetellu kandmise põhjused asjaomasele isikule või üksusele kas otse, juhul kui aadress on teada, või teatise avaldamise kaudu, ning annab asjaomasele isikule või üksusele võimaluse esitada oma märkused.
 3. Kui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu oma otsuse läbi ning teavitab vastavalt asjaomast isikut või üksust.“
- 5 Otsuse 2011/72 artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Lisa sisaldab isikute ja üksuste loetellu kandmise põhjuseid.“
- 6 Otsuse 2011/72 algses redaktsioonis nägi artikkel 5 ette järgmist:

„Käesolevat otsust kohaldatakse 12 kuu jooksul. Seda vaadatakse pidevalt uuesti läbi. Seda uuendatakse või vajaduse korral muudetakse, kui nõukogu leiab, et selle eesmärged ei ole saavutatud.“
- 7 Otsusele 2011/72 esialgu lisatud loetelus oli mainitud üksnes Tuneesia Vabariigi endise presidendi, kes oli ametis eespool punktis 1 nimetatud sündmuste ajal, ja tema abikaasa nime.
- 8 Nõukogu võttis otsuse 2011/72 artikli 2 lõike 1 ja ELL artikli 31 lõike 2 alusel 4. veebruaril 2011 vastu rakendusotsuse 2011/79/ÜVJP, millega rakendatakse otsust 2011/72 (ELT 2011, L 31, lk 40). Selle rakendusotsuse artikkel 1 nägi ette, et otsuse 2011/72 lisa asendatakse rakendusotsuse lisa esitatud tekstiga. Lisa sisaldas 48 füüsilise isiku nime, nende hulgas esimesel ja teisel real käesoleva otsuse

punktis 7 mainitud kahe isiku nime ja 47. real hageja nime – Slim Ben Tijani Ben Haj Hamda Ben Ali. Lisa 47. real olid „Tuvastamisandmed“ tema Tuneesia kodakondsuse, perekonnaseisu ja elukohta kohta Tuneesias ning põhjendus, miks ta on sellesse lisse kantud ja mis on sõnastatud järgmiselt:

„Isik on Tuneesia ametivõimude kohtuliku uurimise all seoses kinnis- ja vallasvara soetamisega ning rahapesu raames pangaarvete avamisega ja varade valdamisega mitmes riigis.“

- 9 Nõukogu võttis ERTL artikli 215 lõike 2 ja otsuse 2011/72 alusel 4. veebruaril 2011 vastu määruse (EL) nr 101/2011, mis käsitleb teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravaid meetmeid seoses olukorraga Tuneesias (ELT 2011, L 31, lk 1). See määrus sisuliselt kordab otsuse 2011/72 sätteid ja selle I lisa olev loetelu on identne sellele otsusele lisatud loeteluga rakendusotsusega 2011/79 muudetud redaktsioonis.
- 10 Otsuse 2011/72 artikli 5 alusel on nõukogu selle otsuse kehtivust korduvalt ühe aasta võrra pikendanud, võttes järjestikku vastu 27. jaanuari 2012. aasta otsuse 2012/50/ÜVJP (ELT 2012, L 27, lk 11), 31. jaanuari 2013. aasta otsuse 2013/72/ÜVJP (ELT 2013, L 32, lk 20), 30. jaanuari 2014. aasta otsuse 2014/49/ÜVJP (ELT 2014, L 28, lk 38), 30. jaanuari 2015. aasta otsuse (ÜVJP) 2015/157 (ELT 2015, L 26, lk 29), 28. jaanuari 2016. aasta otsuse (ÜVJP) 2016/119 (ELT 2016, L 23, lk 65), 27. jaanuari 2017. aasta otsuse (ÜVJP) 2017/153 (ELT 2017, L 23, lk 19), 29. jaanuari 2018. aasta otsuse (ÜVJP) 2018/141 (ELT 2018, L 25, lk 38), 28. jaanuari 2019. aasta otsuse (ÜVJP) 2019/135 (ELT 2019, L 25, lk 23) ja 27. jaanuari 2020. aasta otsuse (ÜVJP) 2020/117 (ELT 2020, L 22, lk 31).
- 11 Hageja kandmine otsusele 2011/72 lisatud loetellu (edaspidi „vaidlusalune loetelu“) ja sellest tulenevalt ka määruse nr 101/2011 I lisa sisalduvasse loetellu jäeti järjestikuste pikendamiste käigus kehtima. Lisaks täiendati otsusega 2016/119 hagejat puudutavaid tuvastamisandmeid, mainides tema Prantsuse kodakondsust ja elukohta Prantsusmaal.
- 12 Pärast 28. mai 2013. aasta kohtuotsuseid *Trabelsi jt vs. nõukogu* (T-187/11, EU:T:2013:273), *Chiboub vs. nõukogu* (T-188/11, ei avaldata, EU:T:2013:274) ja *Al Matri vs. nõukogu* (T-200/11, ei avaldata, EU:T:2013:275) muutis nõukogu hageja loetellu kandmise põhjendusi otsusega 2014/49 järgmiselt:

„Isik, kelle suhtes Tuneesia ametivõimud on alustanud kohtumenetlust seoses kaasa aitamisega avaliku sektori vahendite omastamisele avaliku võimu kandja poolt; kaasa aitamisega ametiseisundi kuritarvitamisele avaliku võimu kandja poolt, et saavutada põhjendamatut eelist kolmandale isikule ja põhjustada valitsusele kahju; ning kaasa aitamisega avaliku võimu kandja õigusvastasele mõjutamisele, et otseselt või kaudselt saavutada eeliseid teise isiku jaoks.“

- 13 Neid põhjendusi muudeti uuesti otsusega 2016/119 järgmiselt:

„Isik, kelle suhtes Tuneesia ametivõimud on alustanud kohtumenetlust seoses kaasa aitamisega avaliku sektori vahendite omastamisele avaliku võimu kandja poolt; kaasa aitamisega ametiseisundi kuritarvitamisele avaliku võimu kandja poolt, et saavutada põhjendamatut eelist kolmandale isikule ja põhjustada valitsusele kahju; ning seoses avaliku võimu kandja õigusvastase mõjutamisega, et otseselt või kaudselt saavutada eeliseid teise isiku jaoks.“

- 14 Otsusega 2020/117 asendati otsuse 2011/72 lisa esimesena nimetatud otsuse lisa sisalduva tekstiga, mis sisaldab A osa, milles on otsuse 2011/72 artiklis 1 nimetatud isikute ja üksuste loetelu, ja B osa pealkirjaga „Õigus kaitsele ja õigus tõhusale õiguskaitsele Tuneesia õiguse alusel“. Uue lisa A osas on hageja loetellu kandmise põhjendust uuesti muudetud järgmiselt: „Isik, kelle suhtes Tuneesia ametivõimud on alustanud kohtumenetlust või lõpliku kohtuotsuse alusel vara sissenõudmise menetlust seoses kaasa aitamisega avaliku sektori vahendite omastamisele avaliku võimu kandja poolt; kaasa aitamisega ametiseisundi kuritarvitamisele avaliku võimu kandja poolt, et saavutada

põhjendamatu eelist kolmandale isikule ja põhjustada valitsusele kahju; ning avaliku võimu kandja õigusvastase mõjutamisega, et otseselt või kaudselt saavutada eeliseid teise isiku jaoks.“ Selle lisa B osas märgitakse hageja kohta järgmist:

„Avaliku sektori vahendite või varade omastamist käsitlev uurimine või kohtumenetlus on veel pooleli. Nõukogu ei leidnud ühtegi viidet sellele, et Slim Ben Tijani Ben Haj Hamda Ben Ali õigust kaitsele või tõhusale õiguskaitsele ei austatud.“

- 15 Samad muudatused, mida on mainitud eespool punktides 11–14, tehti määruse nr 101/2011 I lissasse.

II. Menetlus ja poolte nõuded

- 16 Hageja taotles Üldkohtu kantseelisse 5. märtsil 2018 saabunud menetlusdokumendis tasuta õigusabi. Nõukogu esitas oma seisukohad 26. aprillil 2018. Üldkohtu viienda koja president rahuldab esiteks selle taotluse 14. septembri 2018. aasta kohtumäärusega ja teiseks määras advokaadi 3. mai 2019. aasta kohtumäärusega.
- 17 Hageja esitas 24. juunil 2019 käesoleva hagi ja taotluse, et Üldkohus teeks otsuse oma kodukorra artikli 151 alusel kiirendatud menetluses. Üldkohus jättis viimati nimetatud taotluse 18. juuli 2019. aasta otsusega rahuldamata.
- 18 Nõukogu esitas 10. septembril 2019 kostja vastuse.
- 19 Kuna Üldkohtu kodukorra artikli 27 lõike 5 kohaselt oli Üldkohtu kodade koosseisu muudetud, määrati käesolev kohtuasi 16. oktoobri 2019. aasta otsusega ümber üheksandale kojale.
- 20 Repliik ja vasturepliik esitati vastavalt 24. oktoobril ja 6. detsembril 2019.
- 21 Üldkohus palus 13. detsembril 2019 menetlust korraldava meetme raames pooltel võtta seisukoht võimalike järelduste kohta, mis tuleb käesoleva kohtuasja osas teha 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punktid 29 ja 30), 11. juuli 2019. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-416/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:602, punktid 30 ja 31) ning 22. oktoobri 2019. aasta kohtumäärusest *Azarov vs. nõukogu* (C-58/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:890, punktid 30, 31 ja 44), ja anda konkreetselt teada, kas ning mis ulatuses vastavad neid kohtuotsuseid ja seda kohtumäärust silmas pidades otsused 2018/141 ja 2019/135 põhjendamise nõudele. Hagejad ja nõukogu esitasid oma kirjalikud vastused vastavalt 27. detsembril 2019 ja 16. jaanuaril 2020.
- 22 Üheksanda koja ettepanekul otsustas Üldkohus 7. veebruaril 2020 kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasja laiendatud koosseisule.
- 23 Üldkohus palus 28. veebruari 2020. aasta menetlust korraldava meetmega hagejal vastata kirjalikult ühele küsimusele ja nõukogul esitada teatavad täiendavad dokumendid. Pooled täitsid need nõuded vastavalt 9. märtsil ja 16. märtsil 2020. Lisaks palus Üldkohus pooltel kohtuistungil võtta seisukoht küsimuses, kas hageja tasuta õigusabi taotlusest tulenev hagi esitamise tähtaja peatumine on kohaldatav otsuse 2019/135 suhtes.
- 24 Kohtuistung suuliste seisukohtade ärakuulamiseks toimus 22. juunil 2020. Nõukogu palus kodukorra artikli 85 lõike 3 alusel luba esitada dokumendid otsuse 2019/135 teatavakstegemise kohta.
- 25 Hageja esitas 24. juunil 2020 muutmisavalduse, et laiendada hagi nõudeid ja väiteid nii, et see hõlmaks ka otsust 2020/117 teda puudutavas osas.

- 26 Nõukogu esitas 25. juunil 2020 dokumendid otsuse 2019/135 teatavakstegemise kohta. Hageja esitas oma seisukohad nende dokumentide kohta 8. juulil 2020.
- 27 Nõukogu esitas muutmisavaldust puudutavad seisukohad 24. juulil 2020.
- 28 Menetluse suuline osa lõpetati 3. augustil 2020.
- 29 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada otsused 2018/141, 2019/135 ja 2020/117 teda puudutavas osas;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 30 Nõukogu palub Üldkohtul:
- jätta hagi tervikuna rahuldamata;
 - teise võimalusena, kui vaidlustatud otsused tühistatakse, jätta nende tagajärjed hageja suhtes kehtima kuni apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja möödumiseni või kui apellatsioonkaebus esitatakse, siis kuni selle rahuldamata jätmiseni;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitus

A. Otsuste 2019/135 ja 2020/117 tühistamiskohtade vastuvõetavus

1. Otsuse 2019/135 tühistamiskohtade vastuvõetavus

- 31 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kujutab küsimus, kas hagi on esitatud pärast ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud tähtaega, endast avalikust huvist tulenevat asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mida Üldkohus peab kontrollima omal algatusel (vt 25. novembri 2008. aasta kohtumäärus S.A.BA.R. vs. komisjon, C-501/07 P, ei avaldata, EU:C:2008:652, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Kodukorra artikli 147 lõike 7 kohaselt peatub tasuta õigusabi taotluse esitamisega taotluse esitaja jaoks hagiavalduse esitamise tähtaeg kuni selle taotluse üle otsustava määruse kättetoimetamiseni või kodukorra artikli 148 lõikes 6 sätestatud juhtudel taotlejat esindava advokaadi nimetamise määruse kättetoimetamiseni. Ilma et see piiraks kõnealuse artikli lõike 4 kohaldamist, mis näeb ette, et tasuta õigusabi andmise määrusega võib nimetada advokaadi seda isikut esindama, kui taotleja on teinud tasuta õigusabi taotluses ettepaneku selle advokaadi nimetamiseks ja advokaat on andnud nõusoleku esindada taotlejat Üldkohtus, on artikli 148 lõikes 6 sätestatud, et taotlejat esindav advokaat nimetatakse määrusega, arvestades vastavalt kas isiku ettepanekuid või liikmesriigi pädeva asutuse ettepanekuid.
- 33 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et hageja 5. märtsil 2018 esitatud tasuta õigusabi taotlus puudutas üksnes otsust 2018/141. Nimelt kehtis sel kuupäeval see otsus, samas kui selle järgnev otsus 2019/135 võeti vastu alles 28. jaanuaril 2019 ja see jõustus vastavalt selle artiklile 2 alles 30. jaanuaril 2019. Käesolevas hagi, mis on esitatud 24. juunil 2019, palus hageja aga need kaks otsust tühistada.

- 34 Seega tekib küsimus, kas hagi esitamise tähtaja järgimise hindamisel tuleb asuda seisukohale, et tasuta õigusabi taotlus peatas selle tähtaja mitte ainult otsuse 2018/141, vaid ka otsuse 2019/135 suhtes. Kuna pooled ise seda küsimust menetluse kirjalikus osas ei käsitlenud, palus Üldkohus neil võtta selles küsimuses seisukoht kohtuistungil.
- 35 Kohtuistungil väitis hageja, et tasuta õigusabi taotlus peatas otsuse 2019/135 peale hagi esitamise tähtaja. Esiteks väitis ta, et otsuse 2018/141 ja järgmise otsuse ese, pooled ja põhjendused on samad. Teiseks olid tema arvates nende kahe otsuse vastu esitatud väited samuti identsed, mistõttu teise otsuse tühistamist nõudes piirdus ta sellega, et muutis vastavalt esimese otsuse peale algul esitatud hagi. Kolmandaks, arvestades tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, ei tohiks hageja õigusega pöörduda Euroopa Liidu kohtusse kaasneda ülemääraseid menetlusnõudeid, arvestades eelkõige tema tasuta õigusabi saaja seisundit ja vastava menetluse pikka kestust.
- 36 Nõukogu väitis omalt poolt, et kuna otsust 2019/135 tasuta õigusabi taotluses ei käsitletud, ei saanud see kaasa tuua kõnealuse otsuse peale hagi esitamise tähtaegade kulgemise peatumist. Ta viitas sellega seoses 18. juuni 2015. aasta kohtuotsusele *Ipatau vs. nõukogu* (C-535/14 P, EU:C:2015:407), eelkõige selle punktidele 15–18. Lisaks kinnitab ta, et tal on dokumendid tõendamaks, et otsusest 2019/135 teavitati hagejat 4. veebruaril 2019, mistõttu hagi on hilinenult esitatud, ning palus Üldkohtul nõustuda nende tõendite esitamisega vastavalt kodukorra artikli 85 lõikele 3. Ta lisas, et kohtupraktikat arvestades on hagi esitamise tähtaegade kohaldamine range. Ta rõhutas, et hagejale oli teada piiravate meetmete pikendamise mehhanism ja et tal oli võimalus esitada uus tasuta õigusabi taotlus või lühidalt märkida selles taotluses, mille ta oli esitanud, et ta kavatseb samuti vaidlustada taotluses käsitletud otsuse hilisema pikendamise. Seega ei olnud tema arvates käesoleval juhul tegemist vääramatü jõuga. Lisaks esitas ta 25. juunil 2020 nimetatud kodukorra artikli 85 lõike 3 alusel dokumendid kuupäeva kohta, mil hagejat otsusest 2019/135 teavitati.
- 37 Mis puudutab nõukogu esitatud dokumente, siis tuleb märkida, et kodukorra artikli 85 lõike 3 kohaselt võivad kohtuasja pooled erandkorras esitada tõendeid või taotluse nende kogumiseks enne menetluse suulise osa lõppemist või enne Üldkohtu otsust lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata, tingimusel et nende hiline esitamine on õigustatud.
- 38 Käesolevas asjas tuleb märkida, et kõnealuste dokumentide eesmärk on anda Üldkohtule selgitusi pärast viimase poolt pooltele saadetud nõuet käsitleda kohtuistungil küsimust hagi esitamise tähtaegade peatumisest otsuse 2019/135 suhtes. Sellest tuleneb, et viivitus nende dokumentide esitamises tuleb lugeda põhjendatuks (vt selle kohta analoogia alusel 24. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus *Epsilon International vs. komisjon*, T-477/16, ei avaldata, EU:T:2018:714, punkt 57).
- 39 Käesoleval juhul sisaldavad need dokumendid esiteks kirja teekonna elektroonilise jälgimise väljavõtet, milles on märgitud, et kiri anti hagejale kätte 4. veebruaril 2019, ja teiseks väljastusteadet seoses ühe kirjaga, mille nõukogu saatis hagejale 30. jaanuaril 2019 ja mis jõudis kohale 5. veebruaril 2019. Sellega seoses vaidlustab hageja asjaolu, et nõukogu esitas tõendid otsuse 2019/135 teavitamise kohta, kuna väljastusteatel märgitud aadress ei ole tema oma. Tuleb siiski märkida, et kuigi on tõsi, et selles teises dokumendis on mainitud aadressi, mis erineb hageja hagiavalduses viidatud aadressist, ning rubriik „sel aadressil tundmatu adressaat“ on märgistatud, ei vaidlusta hageja esimese dokumendi kandeid, milles on selgelt viidatud tema hagiavalduses märgitud aadressile ja märgitud kättetoimetamine 4. veebruaril 2019. Seega tuleb asuda seisukohale, et ta sai teada nõukogu kirjast sel kuupäeval.
- 40 Mis puudutab küsimust, kas hageja esitatud tasuta õigusabi taotlus oli kohaldatav otsuse 2019/135 peale esitatud hagi suhtes ja kas selle tulemusel peatusid vastavad tähtajad, siis tuleb esiteks meenutada, et kodukorra artikli 147 lõikes 4 on ette nähtud, et kui tasuta õigusabi taotlus esitatakse enne hagiavalduse esitamist, peab taotleja lühidalt kirjeldama kavandatava hagi eset, faktilisi asjaolusid ja hagi toetuseks esitatavat argumentatsiooni.

- 41 Kodukorra artikli 147 lõike 4 sõnastusest ja eelkõige väljendist „kavandatava hagi ese“ tuleb järeldada, et käesoleval juhul pidi hageja nimetama akti, mille tühistamist ta kavatses oma tulevase hagi raames taotleda. Kõnealune akt pidi siiski tingimata olema juba vastu võetud, kuna väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab Üldkohtule õiguspäraselt esitada hagi üksnes olemasoleva ja huve kahjustava akti tühistamiseks ning Üldkohus ei saa läbi viia veel vastu võtmata hüpoteetiliste aktide õiguspärasuse spekulatiivset kontrolli (vt 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Ben Ali vs. nõukogu*, T-149/15, ei avaldata, EU:T:2017:693, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult tuleb vastavalt nimetatud kodukorra artikli 146 lõikele 2 jätta rahuldamata tasuta õigusabi taotlus, millega nimetatakse kavandatava hagi esemena niisugust hüpoteetilist akti, kuna see hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu.
- 42 Siinses asjas kehtib see veelgi enam, kuna nagu ilmneb otsuse 2011/72 artikli 5 esialgsest versioonist (vt eespool punkt 6), uurib nõukogu iga 12 kuu tagant uuesti, kas otsust tuleb pikendada või muuta. Järelikult ei olnud kuupäeval, mil hageja esitas tasuta õigusabi taotluse, mingit alust eeldada, et otsusele 2018/141 järgneb uus otsus, millega pikendatakse otsust 2011/72 veel üheks aastaks. Seega ei saa hagejale ette heita, et ta ei maininud oma tasuta õigusabi taotluses ennatlikult sellist uut otsust.
- 43 Seevastu ei saa kodukorra artikli 147 lõige 4 välistada hageja võimalust kodukorra artikli 86 lõike 1 alusel hagiavaldust muuta juhul, kui „kavandatava hagi esemeks“ olev otsus on asendatud või muudetud teise otsusega, millel on sama ese.
- 44 Sellest järeldub, et kuigi hageja ei saanud tasuta õigusabi taotluse esitamise kuupäeval juba põhimõtteliselt nimetada otsust 2018/141 asendavat või muutvat otsust, mida ei olnud veel olemas, ei saanud see asjaolu takistada seda, et pärast nimetatud otsuse 2018/141 peale hagi esitamist hageja muudaks seejärel oma hagi, et võtta arvesse otsuse 2019/135 vastuvõtmist. Nagu hageja kohtuistungil märkis, on otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastu esitatud nõuetel sisuliselt sama ese, kuna nendega taotletakse hageja vaidlusalusesse loetellu kandmise tühistamist, ja need põhinevad samadel väidetest. Pealegi ei too hagiavalduse selline muutmine hagejale kaasa kohustust esitada uus tasuta õigusabi taotlus, kuna seda tehakse muutmisavaldusega, mis esitatakse vastavalt kodukorra artikli 86 lõikele 1 sellise hagi raames, millega seoses ta nimetatud abi sai, mitte aga eraldi hagiaga.
- 45 Siiski võeti siinsel konkreetsel juhul akt, millega asendatakse või muudetakse tasuta õigusabi taotluses nimetatud otsust, vastu enne, kui selle taotluse läbivaatamise menetlus lõppes ja hagejal oli võimalik esitada hagiavaldus. Kuid sellises olukorras ei olnud hagejal – nagu ta sisuliselt kohtuistungil väitis – muud valikut, kui esialgse hagi eset „muuta“, esitades selle hagiavalduse enda raames nõuded nii otsuse 2018/141 kui ka otsuse 2019/135 tühistamiseks.
- 46 Teiseks tuleb märkida, et tasuta õigusabi käsitlevaid kodukorra sätteid tõlgendades tuleb lähtuda Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklist 47, mille kolmandas lõigus on sõnaselgelt ette nähtud sellise abi andmine juhul, kui see on vajalik kohtusse pöördumise tõhususe tagamiseks. Eelkõige tuleb veenduda, et nende sätete tõlgendamine ei kujuta endast kohtusse pöördumise õiguse ebasproportsionaalset piirangut, mis kahjustab selle õiguse olemust (vt selle kohta 22. detsembri 2010. aasta kohtuotsus *DEB*, C-279/09, EU:C:2010:811, punkt 60).
- 47 Sellega seoses tuleb hagi esitamise tähtaegu kahtlemata rangelt kohaldada (vt 13. detsembri 2016. aasta kohtuotsus *Al-Ghabra vs. komisjon*, T-248/13, EU:T:2016:721, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika). Kodukorra artikli 147 ja eelkõige selle lõike 7, mis käsitleb nende tähtaegade peatumist, tõlgendamine ei tohi siiski viia selleni, et hagejat koheldaks ebasoodsamalt kui teist tasuta õigusabi saajat eeskätt seetõttu, et viimasel oli võimalik esitada tasuta õigusabi taotluses nimetatud otsuse peale hagi enne seda otsust asendava või muutva akti vastuvõtmist.
- 48 Kolmandaks tuleb tõdeda, et asjaolud, milles hageja esitas 24. juunil 2019 hagiavalduse, on eripärased.

- 49 Esiteks, nagu nähtub hageja tasuta õigusabi taotlust põhjendavatest dokumentidest, sai hageja 10. veebruaril 2018 kätte nõukogu kirja, millega teda teavitati otsusest 2018/141. Ta esitas tasuta õigusabi taotluse 5. märtsil 2018. Lisaks nähtub selle taotluse sisust, et hageja ei nimetanud advokaati. Sellest tuleneb seega, et vastavalt kodukorra artikli 147 lõikele 7 peatus hagi esitamise tähtaeg alates 5. märtsist 2018 kuni selle määruse teavitamiseni, millega määrati hagejat esindav advokaat, mis – nagu nähtub toimiku materjalidest – toimus 29. mail 2019. Hagiavalduse esitamine 24. juunil 2019 on seega kooskõlas ELTL artikli 263 kuuenda lõigu ja nimetatud kodukorra artikli 60 sätetega otsust 2018/141 puudutavas osas, millele nõukogu pealegi vastu ei vaidle.
- 50 Teiseks tuleneb eespool punktis 49 tehtud tuvastustest, et kuupäeval, mil hagejale otsusest 2019/135 teatati, st nõukogu teabe kohaselt 4. veebruaril 2019, oli hagi esitamise tähtaeg otsusega 2018/141 seoses peatunud. Lisaks tuleb märkida, et see tähtaeg oli endiselt peatunud kuupäeval, mil hageja oleks hiljemalt pidanud esitama hagi otsuse 2019/135 peale, st 15. aprillil 2019, kui tema tasuta õigusabi taotlus ei oleks seda hagi esitamise tähtaega teist otsust puudutavas osas peatanud. Sellest järeldub, et sellisel juhul ei oleks hagejal olnud muud võimalust kui esitada teine tasuta õigusabi taotlus seoses selle teise otsusega, et selle teise otsuse peale esitatava hagi suhtes saaks samuti kohaldada hagi esitamise tähtaegade peatumist kuni tema advokaadi nimetamiseni.
- 51 Ent esiteks, nagu on märgitud eespool punktis 44, tuleneb kodukorra artikli 147 lõikest 4 koostoimes artikli 86 lõikega 1, et tasuta õigusabi saajat ei saa kohustada esitama teist tasuta õigusabi taotlust, et ta saaks muutmisavalduses vaidlustada seda akti, millega asendatakse hagi algul viidatud akt või muudetakse seda. Järelikult ei saa Üldkohus kohelda hagejat ebasoodsamalt, kohustades teda esitama teise taotluse. Otsus 2018/141 asendati nimelt otsusega 2019/135, mille ta oleks saanud sellises muutmisavalduses vaidlustada, kui ta oleks esitanud hagiavalduse enne sellise uue otsuse vastuvõtmist.
- 52 Teiseks sai teise tasuta õigusabi taotluse ainus eesmärk olla see, et võimaldada otsuse 2019/135 suhtes hagi esitamise tähtaegade peatumist. Selle otsuse vastuvõtmise ajal oli hageja nimelt juba saanud tasuta õigusabi ning tal oli õigus nõuda selle otsuse tühistamist, kui ta muutis hagiavaldust otsuse 2018/141 vastu, millega seoses ta õigusabi sai. Neil asjaoludel on teise taotluse esitamise kohustus üleliigne formaalsus, mis ei ole seotud tasuta õigusabi eesmärgiga, milleks kodukorra artikli 146 kohaselt on võimaldada isikutel, kes ei suuda kohtukulusid tasuda, olla Üldkohtus esindatud ja seega saada võimalus pöörduda liidu kohtusse.
- 53 Kolmandaks tuleb märkida, et 14. septembri 2018. aasta kohtumääruse, millega võimaldati hagejale tasuta õigusabi, ja 3. mai 2019. aasta kohtumääruse vahel, millega määrati advokaat, möödus ligi kaheksa kuud, mille jooksul hageja ei saanud esitada hagi, millega seoses ta oli esitanud tasuta õigusabi taotluse. Toimiku materjalidest nähtub, et suurem osal sellest ajavahemikust ei olnud ta sellise viibimise eest vastutav.
- 54 Nimelt teatas hageja pärast 14. septembri 2018. aasta kohtumääruse kuulutamist Üldkohtule alles 14. novembril 2018, et tal ei olnud võimalik nimetada advokaati end esindama, ning palus Üldkohtul ise advokaat määrata. Kodukorra artikli 148 lõike 5 kohaselt edastas Üldkohtu kantselei siiski pärast selle kirja saamist 28. novembril 2018 riigi pädevale asutusele ärakirja hageja tasuta õigusabi taotlusest ja eespool nimetatud kohtumäärusest, et see asutus advokaadi määraks. Riigi pädev asutus vastas Üldkohtu kantseleile alles 23. aprillil 2019 ehk ligikaudu viis kuud pärast seda edastamist, märkides mitme advokaadi nimed, kes olid nõus hagejat esindama. Sellega seoses tuleb märkida, et otsus 2019/135 võeti vastu just selle ligi viie kuu pikkuse ajavahemiku jooksul ning et selle otsuse peale hagi esitamise tähtaeg oleks selle ajavahemiku jooksul möödunud juhul, kui tähtaeg ei oleks peatunud.
- 55 Sellest järeldub, et kui otsuse 2019/135 puhul ei peatu hagi esitamise tähtajad, oleks hageja poolt selle otsuse peale esitatud nõuete vastuvõetavus käesolevas asjas kaheldav advokaadi määramise menetluse viibimise tõttu, kuigi hageja ei ole viibimise eest suures osas vastutav. Nagu hageja aga kohtuistungil sisuliselt märkis, ei saa harta artikli 47 kolmandas lõigus ette nähtud tasuta õigusabi eesmärki

arvestades nõustuda sellega, et hageja tasuta õigusabi taotluse läbivaatamise tähtajad tervikuna jätkavad ta ilma õigusest pöörduda liidu kohtusse või vähemalt piiravad seda õigust, mida just nimelt üritab vältida kodukorra artikli 147 lõikes 7 ette nähtud hagi esitamise tähtaegade peatumine.

- 56 Hagi esitamise kuupäeval oli hagejal küll endiselt huvi taotleda otsuse 2018/141 tühistamist (vt selle kohta 28. mai 2013. aasta kohtuotsus *Abdulrahim vs. nõukogu* ja komisjon, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punktid 79 ja 80). Kuna aga sellel kuupäeval oli tema nime kandmine vaidlusalusesse loetellu jäetud kehtima otsusega 2019/135, tekitas viimati nimetatud otsus tagajärgi tema olukorrale ja piiras oluliselt tema vabadusi ja õigusi (vt selle kohta analoogia alusel 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Ezz jt vs. nõukogu*, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega asjaolu, et eespool nimetatud otsust ei olnud otsuse 2018/141 peale esitatud hagi võimalik käsitleda, võttis hagilt selle esitamise kuupäeval märkimisväärse osa selle kasutegurist.
- 57 Käesoleva juhtumi konkreetseid asjaolusid arvestades on hagejal seega alust väita, et kodukorra artikli 147 lõikes 7 ette nähtud hagi esitamise tähtaja peatumine on kohaldatav otsuse 2019/135 kohta hagiavalduses sisalduvate nõuete suhtes, kuna nagu ta kohtuistungil märkis, on selle otsuse ja otsuse 2018/141 peale esitatud nõuetel sisuliselt sama ese ning tema tasuta õigusabi taotluse menetlemise kestus tervikuna ei saa liigselt piirata tema õigust liidu kohtusse pöörduda. Kuna 24. juunil 2019 esitati hagi, järgides hagi esitamise tähtaegu seoses otsusega 2018/141, kuna need tähtajad olid peatunud 5. märtsist 2018 kuni 29. maini 2019 (vt eespool punkt 49), siis tuleb järeldada, et ta on neid tähtaegu järginud ka otsusega 2019/135 seoses. Nende kahe otsuse vastu suunatud nõuded on seega vastuvõetavad.
- 58 Nõukogu argumendid ei võimalda seda järeldust ümber lükata.
- 59 Esiteks tuleb tõdeda, et selle kohtuasja asjaolud, milles tehti 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Ipatau vs. nõukogu* (C-535/14 P, EU:C:2015:407), millele nõukogu tugineb, erinevad käesoleva kohtuasja asjaoludest.
- 60 Selles kohtuasjas väitis hageja, et Üldkohus rikkus tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsesele, kuna Üldkohus jättis tema hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata osas, milles see oli suunatud nõukogu 14. novembri 2011. aasta kirja vastu. Euroopa Kohus leidis aga, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas, et nimetatud kirja ei olnud apellandi tasuta õigusabi taotluses nimetatud nende aktide hulgas, mille peale tulevane hagi esitatakse, ja seega osana kavandatava hagi esemest. Seega, erinevalt siinse asja otsusest 2019/135, väljastati viidatud kohtuasjas kõnealune kiri enne tasuta õigusabi taotluse esitamist ja hageja oli seda tasuta õigusabi taotluse raames maininud. Siiski ilmneb Üldkohtu analüüsist selle taotluse selge ja täpse sõnastuse kohta, et hageja ei olnud väljendanud oma kavatsust taotleda selle kirja tühistamist, vaid pigem nende aktide tühistamist, mille uuesti läbivaatamise taotlus jäeti selle kirjaga rahuldumata, ning järgnevate hilisemate aktide tühistamist (vt selle kohta 18. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Ipatau vs. nõukogu*, C-535/14 P, EU:C:2015:407, punktid 16–20).
- 61 Vastupidi, käesoleval juhul ei saanud hageja juba põhimõtteliselt võtta seisukohta oma kavatsuse kohta vaidlustada otsus 2019/135, mida ei olnud veel vastu võetud, mistõttu hagi eseme laiendamist sellele otsusele ei saanud ette välistada. Seega ei ole nõukogu viidatud kohtuotsus asjakohane.
- 62 Teiseks, mis puudutab nõukogu argumenti hagi esitamise tähtaegade range kohaldamise kohta, siis on eespool punktis 47 tõdetud, et see põhimõte, mis tugineb pealegi õiguskindluse ja õigussubjektide vahelise võrdsuse kaalutlustele, ei saa kaasa tuua seda, et hageja asetatakse ebasoodsamasse olukorda võrreldes niisuguse tasuta õigusabi saajaga, kellel oli võimalik esitada hagi tasuta õigusabi taotluses nimetatud otsuse peale enne, kui võeti vastu seda otsust asendav või seda muutev akt, ja kes oli seega võimalik esitada nõuded viimati nimetatud akti vastu muutmisavalduses.

- 63 Kolmandaks, mis puudutab nõukogu argumente, mille kohaselt oli hageja teadlik piiravate meetmete pikendamise mehhanismist ja tal oli võimalus esitada uus tasuta õigusabi taotlus või märkida lühidalt juba esitatud taotluses, et ta soovis ka vaidlustada selle hilisemat pikendamist, siis piisab, kui meenutada, et eespool punktides 41 ja 42 esitatud põhjustel ei saanud hageja tasuta õigusabi taotluses mainida oma kavatsust vaidlustada akt, mida veel ei olnud vastu võetud, seda enam, et miski ei võimaldanud selle taotluse esitamise kuupäeval eeldada, et selline hilisem akt vastu võetakse.
- 64 Neljandaks, mis puudutab nõukogu argumenti vääramatü jõu puudumise kohta, siis piisab, kui meenutada, et vääramatü jõudu käsitlev kohtupraktika on kohaldatav üksnes täiesti erandlikel asjaoludel, mil menetlustähtaegadest võib kõrvale kalduda (vt 11. juuni 2020. aasta kohtumäärus *GMPO vs. komisjon*, C-575/19 P, ei avaldata, EU:C:2020:448, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika). Käesoleval juhul on aga eespool punktis 57 järeldatud, et kodukorra artikli 147 lõikes 7 ette nähtud hagi esitamise tähtaegade kulgemise peatumine oli kohaldatav otsuse 2019/135 peale esitatud hagi nõuete suhtes ja et järelikult on neid tähtaegu järgitud. Eespool viidatud kohtupraktika ei ole seega kohaldatav, mistõttu ei ole see argument asjakohane.
- 65 Kõigest eeltoodust tuleneb, et hagi on otsust 2019/135 puudutavas osas vastuvõetav.

2. Otsuse 2020/117 tühistamisnõude vastuvõetavus

- 66 Hageja väidab, et kohtupraktika lubab tal esitada muutmisavalduse seoses otsusega 2020/117, viidates hagiavalduses esitatud väidetele ja argumentidele. Ta kinnitab, et seda otsust ei tehtud talle tervikuna teatavaks ega mainitud õiguskaitsevahendeid ja hagi esitamise tähtaegu.
- 67 Nõukogu väidab, et nagu kinnitab hageja allkirjastatud väljastusteade, edastati otsus 2020/117 hagejale 4. veebruaril 2020 ning järelikult on selle otsuse vastu suunatud nõuded ilmselgelt hilinenult esitatud. Ta jätkab väitega, et seda analüüsi ei saa kahtluse alla seada tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtte kohaldamise tõttu. Lõpuks väidab ta, et tema kavatsus pikendada hageja suhtes võetud piiravaid meetmeid tuleneb sõnaselgelt tema 28. jaanuari 2020. aasta kirjast ning et otsus 2020/117 on selles täpselt välja toodud.
- 68 Kõigepealt tuleb meenutada, et nagu juba märgitud eespool punktides 47 ja 56, tuleb hagi esitamise tähtaegu kohaldada rangelt, mis vastab õiguskindluse nõudele ja vajadusele hoida õigusemõistmise käigus ära igasugune diskrimineerimine või meelevaldne kohtlemine.
- 69 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et piiravaid meetmeid kehtestava akti peale tühistamishagi esitamise tähtaeg hakkab kulgema alles selle akti huvitatud isikule teatavaks tegemise kuupäevast – eeldusel, et tema aadress on teada –, mitte aga akti avaldamisest, arvestades asjaolu, et akt sarnaneb üksikotsuste kogumile (vt selle kohta analoogia alusel 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Ben Ali vs. nõukogu*, T-149/15, ei avaldata, EU:T:2017:693, punktid 44 ja 47 ning seal viidatud kohtupraktika). See kohtupraktika on kohaldatav muutmisavaldusele, mis on esitatud nende piiravate meetmete pikendamise peale, mis toimus pärast selle akti vastuvõtmist, mis on hagi esitatud (vt selle kohta 18. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *Sina Bank vs. nõukogu*, T-418/14, EU:T:2016:619, punktid 51, 56 ja 57 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Käesolevas asjas tuleb märkida, et erinevalt otsuseid 2018/141 ja 2019/135 puudutavast hagi esitamise tähtajast ei peatunud otsust 2020/117 puudutav tähtaeg tasuta õigusabi taotluse esitamise tõttu. Seega tuleb esiteks kindlaks teha, kas viimati nimetatud otsuse hagejale teavitamine tõi kaasa selle tähtaja kulgema hakkamise, ja teiseks, kas muutmisavaldus esitati seda tähtaega järgides, mis vastavalt ELTL artikli 263 kuuendale lõigule ja kodukorra artiklile 60 lõpeb kahe kuu ja kümne päeva möödumisel.

- 71 Mis puudutab küsimust, kas nõukogu poolt hageja teavitamisest hakkas kulgema otsuse 2020/117 peale hagi esitamise tähtaeg, siis nähtub toimiku materjalidest, et nõukogu 28. jaanuari 2020. aasta kiri anti hagejale kätte 1. veebruaril 2020. Hageja ei vaidle vastu sellele, et see teatavakstegemine toimus, vaid vaidlustab pigem selle nõuetekohasuse, kuna nimetatud otsust ei teavitatud talle tervikuna ja kõnealuses nõukogu kirjas ei ole mainitud õiguskaitsevahendeid ega hagi esitamise tähtaegu.
- 72 Mis puudutab hageja etteheidet, et otsust 2020/117 ei teavitatud talle tervikuna, siis tuleb märkida, et nagu nõukogu märgib, on tema 28. jaanuari 2020. aasta kirjas sõnaselgelt mainitud selle otsuse vastuvõtmist ja selle tõttu hageja suhtes piiravate meetmete kehtima jätmist. Lisaks on selles kirjas viited Euroopa Liidu Teatajale ja internetiaadressile, millel asjaomane otsus on kättesaadav. Lisaks on selles kirjas ära toodud põhjused, miks nõukogu otsustas jätta need meetmed tema suhtes kehtima. Järelikult, kuigi nõukogu ei edastanud kõnealuse kirjaga samal ajal kõnealuse otsuse koopiat, esitas ta siiski piisavalt teavet, et hageja saaks teada otsusest tervikuna ja selle aluseks olevatest põhjendustest. Järelikult, vaatamata sellele, et sellist koopiat ei edastatud, ei saa asuda seisukohale, et seda otsust ei ole hagejale nõuetekohaselt teavitatud. See asjaolu ei takista seega selle otsuse peale hagi esitamise tähtaegade kulgema hakkamist.
- 73 Mis puudutab hageja etteheidet, et õiguskaitsevahendeid ja hagi esitamise tähtaegu ei ole mainitud, siis piisab, kui märkida, et sõltumata küsimusest, kas nende mainimata jätmine võib mõjutada otsuse 2020/117 teavitamise õiguspärasust, ei saanud hagejale, keda selle otsuse teavitamise kuupäeval esindas pealegi advokaat, olla teadmata õiguskaitsevahendid ja tähtajad selle otsuse peale hagi esitamiseks, kuna ta oli Üldkohtule varasemate analoogsete otsuste peale sellise hagi juba esitanud. Järelikult ei saa selline mainimata jätmine mingil juhul olla põhjus, mis takistab hagi esitamise tähtaegade kulgema hakkamist, ja see ei saa kaasa tuua hageja vabandavat eksimust kohtupraktika tähenduses, mis võiks põhjendada nendest tähtaegadest erandi tegemist (vt selle kohta analoogia alusel 10. detsembri 2015. aasta kohtuotsus NICO vs. nõukogu, C-153/15 P, ei avaldata, EU:C:2015:811, punktid 55–61).
- 74 Tuleb lisada, et hageja 8. juuli 2020. aasta seisukohtades esitatud väited selle kohta, et nõukogu teavitas teda otsusest 2020/117 ekslikule aadressile, ei saa olla tulemuslikud, kuna selle institutsiooni esitatud dokumentidest nähtub, et ta teavitas sellest otsusest samal aadressil, mis on märgitud hageja elukoha aadressina kõikides Üldkohtu kantseleile esitatud menetlusdokumentides, sealhulgas nendes seisukohtades.
- 75 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et otsuse 2020/117 peale hagi esitamise tähtajad hakkasid hageja suhtes kulgema alates hetkest, kui nõukogu teda sellest otsusest 1. veebruaril 2020 teavitas.
- 76 Mis puudutab hagi esitamise tähtaja järgimist, siis tuleb märkida, et kahe kuu ja kümne päeva pikkune tähtaeg möödus 13. aprillil 2020. Järelikult on 24. juuni 2020. aasta muutmisavaldus otsuse 2020/117 vastu esitatud hilinenult ja selle otsuse vastu suunatud nõuded on seega vastuvõetamatud. Sellest tuleneb, et hagi tuleb jätta läbi vaatamata osas, milles see on esitatud nimetatud otsuse peale.

B. Sisulised küsimused

- 77 Otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamise nõuete põhjendamiseks esitab hageja formaalselt kolm väidet. Esimene väide puudutab ÜRO Peaassamblee poolt 31. oktoobril 2003 New Yorgis vastu võetud ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni rikkumist. Teine väide tugineb „ilmsetele“ hindamisvigadele ja koosneb kolmest osast, millest esimese kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, teise kohaselt hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul Tuneesia ametiasutuste poolt ning kolmanda kohaselt ei viinud nõukogu läbi täiendavaid kontrole. Kolmas väide puudutab võimu kuritarvitamist, kuna selle kriminaalmenetluse, millel põhineb tema nime jätmise vaidlusalusesse loetellu, eesmärk on tegelikult õigustada *a posteriori* tema vara konfiskeerimist Tuneesias.
- 78 Väidete uurimist tuleb alustada teisest väitest.

1. Teine väide, et tehti „ilmseid“ hindamisvigu

a) Sissejuhatavad kaalutlused

- 79 Kõigepealt tuleb ühest küljest märkida, et vaatamata hagiavalduses ja repliigis esitatud sõnastuse erinevustele, tuleb lugeda, et käesoleva väite teine ja kolmas osa käsitlevad hindamisviga, mitte aga ilmset hindamisviga. Nõukogul ei olnud nimelt mingit kaalutlusruumi, et teha kindlaks, kas tal oli piisavalt teavet, et hinnata, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, ja seda, kas see teave andis alust kahelda selle õiguse järgimises (vt selle kohta analoogia alusel 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Ezz jt vs. nõukogu*, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 215).
- 80 Teisest küljest näib käesoleva väite raames olevat vajalik küsida, millised järeldused tuleb teha 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), 11. juuli 2019. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-416/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:602) ja 22. oktoobri 2019. aasta kohtumäärusest *Azarov vs. nõukogu* (C-58/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:890). 13. detsembri 2019. aasta menetlust korraldava meetmega palus Üldkohus pooltel esitada selle küsimuse kohta oma seisukohad ja eelkõige märkida, kas ja mil määral nad leiavad, et otsused 2018/141 ja 2019/135 täidavad põhjendamiskohustust, arvestades eelkõige neid kohtuotsuseid ja seda kohtumäärust.
- 81 Hageja märkis oma 27. detsembri 2019. aasta kirjalikus vastuses sisuliselt, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), 11. juuli 2019. aasta kohtuotsuses *Azarov vs. nõukogu* (C-416/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:602) ja 22. oktoobri 2019. aasta kohtumääruses *Azarov vs. nõukogu* (C-58/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:890) määratletud nõuded on käesolevas asjas kohaldatavad. Ta kinnitas, et need nõuded on seotud nõukogu kohustusega kontrollida Tuneesia ametiasutuste esitatud teavet, mille ta oli esile toonud oma sisuliste väidete raames. Ta väitis, et otsused 2018/141 ja 2019/135 ei sisalda ühtegi põhjendust selle kohta, miks nõukogu leidis, et Tuneesia riigi otsus, millel need otsused põhinevad, võeti vastu kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele järgides. Ta järeldas sellest teise võimalusena, et sellise põhjenduse puudumist käsitlev väide peab kaasa tooma nende otsuste tühistamise.
- 82 Nõukogu väitis oma 16. jaanuari 2020. aasta kirjalikus vastuses esiteks, et ühelt poolt 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsuse nõukogu *vs. Bank Mellat* (C-176/13 P, EU:C:2016:96) ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsuse nõukogu *vs. Bank Saderat Iran* (C-200/13 P, EU:C:2016:284) ja teiselt poolt 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) koostoimes tõlgendamisest ilmneb, et nõukogul võib kohati olla kohustus kontrollida, kas kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on järgitud, ja kaasnev kohustus seda kajastada kõnealuste aktide põhjendustes, ja kohati mitte olla selliseid kohustusi. Tema arvates seisnes erinevus ühelt poolt kohtuasjade C-176/13 P ja C-200/13 P ning teiselt poolt kohtuasja C-530/17 P vahel asjaolus, et kahe esimese kohtuasja kontekstis ei olnud asjaomased üksused selle kohta nõukogule märkusi esitanud, samas kui kolmanda juhtumi kontekstis tugines asjaomane isik enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist eespool nimetatud kohustustele. Käesoleval juhul ei olnud aga hageja selliseid märkusi esitanud. Teiseks väitis nõukogu, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 põhjendused sisaldavad piisavat teavet, mis võimaldab nende põhjendatust kontrollida ja liidu kohtul kontrollida nende otsuste õiguspärasust kooskõlas kohtupraktikaga. Lisaks tehti need otsused hagejale teada olevas kontekstis. Kolmandaks väidab nõukogu, et Tuneesia põhiseaduse artiklid 27, 29 ja 108 ning Tuneesia karistusseadustiku artiklid 13, 47, 50, 59, 66 ja 175 annavad tagatise seoses hageja õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele mõistliku aja jooksul ja seoses tema kaitseõiguste austamisega. Need sätted tõendavad, et Tuneesia Vabariigil on õiguslik raamistik, mis kaitseb neid õigusi, ning need kuuluvad kõnealuste otsuste põhjenduste hulka selles mõttes, et need sätted kuuluvad hagejale teada olevasse konteksti või vähemalt ei saanud need talle teadmata olla.

- 83 Kõigepealt tuleb meenutada, et Üldkohtu otsuse peale, millega lahendati küsimus, kas üksuse jätmine nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks (EÜT 2001, L 344, lk 70; ELT eriväljaanne 18/01, lk 207) artikli 2 lõikes 3 ette nähtud loetellu on õiguspärane, esitatud apellatsioonkaebuse raames leidis Euroopa Kohus, et nõukogu pidi enne kolmanda riigi asutuse otsusele tuginemist kontrollima, kas selle otsuse tegemisel järgiti kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punkt 24).
- 84 Sellega seoses on Euroopa Kohus meenutanud, et ta on korduvalt otsustanud, et piiravaid meetmeid võttes on nõukogu kohustatud järgima põhiõigusi, mis moodustavad liidu õiguskorra lahutamatu osa ning mille hulka kuuluvad eelkõige kaitseõiguste järgimine ja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele (vt 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 85 Euroopa Kohus märkis lisaks, et vajadus selline kontroll läbi viia tulenes eelkõige asjaolust, et asjaomaste isikute või üksuste kaitse eesmärk – tagades, et nende esmakordne kandmine kõnealusesse loetellu toimub vaid piisavalt kindlal faktilisel alusel – on saavutatav vaid siis, kui kolmandate riikide otsused, millest lähtudes kannab nõukogu kõnealused isikud või üksused esimest korda loetellu, on tehtud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele järgides (vt selle kohta 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 86 Euroopa Kohus järeldas sellest, et tagatis, et kolmanda riigi ametiasutuse otsus on tehtud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele järgides, on olulise tähtsusega loetellu kandmise ja sellele järgnevat rahaliste vahendite külmutamise otsuste ülesehituse seisukohast ning et järelikult pidi nõukogu esitama nende otsuste kohta käivates põhjendustes teabe, mis võimaldab asuda seisukohale, et ta on nende õiguste järgimist kontrollinud (vt selle kohta 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punkt 31).
- 87 Lõpuks vastas Euroopa Kohus nõukogu argumendile, et kuna kolmas riik võib asuda seisukohale, et kõnealuste vara külmutamise otsuste põhjendustes esitatud kommentaar selle kohta, kas ta on kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on järginud või mitte, kujutab endast sekkumist tema siseasjadesse, siis takistab Üldkohtu nõutud põhjendus nõukogul tugineda kolmandate riikide otsustele. Sellega seoses märkis Euroopa Kohus, et selleks piisab, kui nõukogu kirjeldab rahaliste vahendite külmutamise otsuse kohta käivates põhjendustes lühidalt põhjusi, miks ta on seisukohal, et kolmanda riigi otsus, millest ta kavatseb lähtuda, on tehtud neid järgides (vt selle kohta 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus nõukogu vs. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2017:583, punktid 20, 32 ja 33).
- 88 Seejärel tuleb meenutada, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Azarov vs. nõukogu (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) võttis Euroopa Kohus seisukoha analoogse küsimuse kohta apellatsioonkaebuse raames, mis oli esitatud Üldkohtu otsuse peale küsimuses, kas on õiguspärane jätta füüsilise isiku nimi loeteludesse, mis olid esitatud vastavalt lisas nõukogu 5. märtsi 2014. aasta otsusele 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 26), muudetud nõukogu 29. jaanuari 2015. aasta otsusega (ÜVJP) 2015/143 (ELT 2015, L 24, lk 16), ja I lisas nõukogu 5. märtsi 2014. aasta määrusele (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 1), muudetud nõukogu 29. jaanuari 2015. aasta määrusega (EL) 2015/138 (ELT 2015 L 24, lk 1).
- 89 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Azarov vs. nõukogu (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) leidis Euroopa Kohus, et eespool punktides 83–87 meenutatud põhimõtted on kohaldatavad hageja olukorrale kõnealuses kohtuasjas, kuna tema suhtes võetud piiravad meetmed põhinesid kolmanda riigi pädeva ametiasutuse otsusel algatada ja viia läbi kriminaalmenetlus seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamises seisneva kuriteoga. Ta märkis sellega seoses, et tähtsust ei oma

vaidlustatud kohtuotsuses esile toodud asjaolu, et sellise otsuse olemasolu ei ole mitte otsuse 2014/119 artikli 1 lõikes 1 sätestatud loetellu kandmise kriteerium, vaid faktiline alus, millel kõnealused piiravad meetmed põhinesid (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Azarov vs. nõukogu, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punktid 25–30).

- 90 Euroopa Kohus järeldas sellest, et arutluskäik, millele Üldkohus tugines, kui ta leidis, et 16. oktoobri 2014. aasta kohtuotsuses LTTE vs. nõukogu (T-208/11 ja T-508/11, EU:T:2014:885) valitud lähenemisviis ei ole kõnesolevale juhtumile ülekantav, rikkus õigusnormi (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Azarov vs. nõukogu, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punktid 31–33).
- 91 Euroopa Kohtu leidis eeskätt esiteks, et nõukogu saab järeldada, et loetellu kandmise otsus tugineb piisavalt kindlale faktilisele alusele vaid siis, kui ta on ise kontrollinud, et asjaomase kolmanda riigi otsuse tegemisel, millele ta kavatses piiravate meetmete vastuvõtmisel tugineda, on järgitud kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Azarov vs. nõukogu, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punkt 34).
- 92 Teiseks leidis Euroopa Kohus, et sõnastuse, ülesehituse ja eesmärgi erinevused, mille Üldkohus tuvastas ühelt poolt terrorismivastase võitluse raames ette nähtud piiravate meetmete mudeli ja teiselt poolt seoses olukorraga Ukrainas võetud piiravate meetmete mudeli vahel, ei saa piirata nende tagatiste kohaldamist, mis tulenevad 16. oktoobri 2014. aasta kohtuotsuses LTTE vs. nõukogu (T-208/11 ja T-508/11, EU:T:2014:885) valitud lähenemisviisist, ainult piiravate meetmetega, mis on võetud esimese mudeli raames, välistades nende kohaldamise meetmete puhul, mis on võetud koostöö raames kolmanda riigiga, mille nõukogu on otsustanud poliitilise valiku tagajärjel (vt selle kohta 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Azarov vs. nõukogu, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, punkt 37).
- 93 Sellega seoses tuleb tõdeda, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses Azarov vs. nõukogu (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) esitatud kaalutlused, mida on meenutatud eespool punktides 89–92, on vaatamata konteksti erinevusele kantavad üle käesoleva juhtumi asjaoludele. Nimelt on seoses Tuneesia olukorraga kehtestatud piiravate meetmete mudel vaieldamatult analoogne nende piiravate meetmete mudeliga, mis on võetud seoses olukorraga Ukrainas. Vaidlusalusesse loetellu kantud isikute ja eelkõige hageja vara külmutamine tugineb samuti selles küsimuses kolmandate riikide, käesoleval juhul Tuneesia Vabariigi pädevate ametiasutuste otsusele algatada ja viia läbi kohtulik uurimine seoses riigi vara seadusvastase omastamise mõistega hõlmatud kuriteoga.
- 94 Niisiis tuleb käesolevas asjas järeldada, et nõukogul on esiteks kohustus kontrollida, et hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on järgitud tema suhtes Tuneesias toimuvates kohtumenetlustes, ning teiseks kohustus põhjendada seda, miks ta leiab, et neid õigusi on järgitud.
- 95 Lisaks on sellised kohustused seda olulisemad, et nagu nähtub otsuse 2011/72 põhjendusest 1, võeti see otsus ja järgmised otsused vastu Tuneesia toetamise poliitika raames, mis põhineb eelkõige ELL artikli 21 lõike 2 punktis b sätestatud inimõiguste ja õigusriigi austamise edendamise eesmärgil. Seetõttu oleks nende otsuste ese, milleks on hõlbustada Tuneesia ametivõimudel tuvastada riigi vara seadusvastast omastamist ja võimaldada neil riigi vara seadusvastasest omastamisest saadud tulu tagasi nõuda, nende eesmärkidega arvestades asjakohatu, kui selline tuvastamine oleks toimunud ilma kohtuliku arutamisetähtaajaga või meelevaldselt (vt selle kohta analoogia alusel 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Mabrouk vs. nõukogu, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 64, ja 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus Ezz jt vs. nõukogu, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 68).
- 96 On tõsi, et 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse Mabrouk vs. nõukogu (T-175/15, EU:T:2017:694), mis käsitles vaidlust seoses ühe isiku vaidlusalusesse loetellu jätmisega, punktides 65 ja 72 märkis Üldkohus eeskätt, et loetellu jätmiseks oli nõukogu üksnes kohustatud koguma tõendeid selle kohta, et hageja suhtes on käimas kohtumenetlus riigi vara seadusvastase omastamisena kvalifitseeritavate tegude eest, ning et üksnes siis, kui on olemas objektiivsed, usaldusväärsed, täpsed ja ühtelangevad tõendid, mis

annavad alust kahelda, kas hageja õigust lahendi tegemisele mõistliku aja jooksul on austatud kohtulikus uurimises, mis on tema suhtes pooleli ja mille alusel on tema vara liidus külmutatud, peab nõukogu läbi viima vajalikud kontrollimised.

- 97 Üldkohus kasutas analoogset arutluskäiku selle kontrollimisel, kas Egiptuse ametivõimud on järginud õigust õiglasele kohtulikule arutamisele ja süütuse presumptsiooni kaitsele isikute puhul, kelle jäeti loetellu, mis on lisatud nõukogu 21. märtsi 2011. aasta otsusele 2011/172/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Egiptuses (ELT 2011, L 76, lk 63; parandus ELT 2014, L 203, lk 113) (vt selle kohta 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Ezz jt vs. nõukogu*, T-288/15, EU:T:2018:619, punktid 70, 214 ja 215).
- 98 Siiski, kui eespool punktides 96 ja 97 viidatud kohtuotsused tehti, ei olnud 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsust *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) veel tehtud. Euroopa Kohus ei olnud seega veel lahendanud küsimust, kas 16. oktoobri 2014. aasta kohtuotsuses *LTTE vs. nõukogu* (T-208/11 ja T-508/11, EU:T:2014:885) valitud lähenemisviis on muudatusteta ülekantav selliste piiravate meetmete mudelile, mis võeti vastu kolmanda riigiga tehtava koostöö raames, mille eesmärk on aidata seda riiki võitluses riigi vahendite õigusvastase kasutamise vastu, ja võttes arvesse selle riigi ametiasutuste poolt algatatud kohtumenetlusi seoses kuritegudega, mida võib selleks kvalifitseerida.
- 99 Lisaks analüüsis Üldkohus eespool punktides 96 ja 97 viidatud kohtuotsustes väiteid ja etteheiteid, mis põhinesid sellel, et nõukogu jättis väidetavalt läbi viimata täiendavad kontrollid pärast seda, kui hagejad olid talle edastanud tõendid, mis nende sõnul näitasid harta artiklis 47 sätestatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega kaitstud õiguste rikkumisi. Need väited ja etteheited ei tõstatanud seega iseenesest küsimust, kas nõukogu pidi omal algatusel seda kontrollima, ootamata ära, et asjaomased isikud on esitanud märkusi, mis võivad kontrolli põhjendada, ega ammugi küsimust, kas ta peab kontrolli põhjal tehtud järeldusi sõnaselgelt põhjendama.
- 100 Neid kaalutlusi ei sea kahtluse alla kohtupraktika analüüs, mille nõukogu esitas oma 16. jaanuari 2020. aasta kirjalikus vastuses.
- 101 Esiteks ei ole veenev nõukogu võrdlus 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) tuleneva kohtupraktika ja kohtupraktika vahel, mis tuleneb 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsusest *nõukogu vs. Bank Mellat* (C-176/13 P, EU:C:2016:96) ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsusest *nõukogu vs. Bank Saderat Iran* (C-200/13 P, EU:C:2016:284).
- 102 Sellega seoses piisab, kui märkida esiteks, et 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsuse *nõukogu vs. Bank Mellat* (C-176/13 P, EU:C:2016:96) punktid 88–91 ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsuse *nõukogu vs. Bank Saderat Iran* (C-200/13 P, EU:C:2016:284) punktid 81–84, millele nõukogu tugineb, käsitlevad küsimust, kas ta on kohustatud kontrollima, enne kui ta võtab vastu puudutatud üksuse suhtes piiravaid meetmeid kehtestavad aktid, seda üksust puudutavate asjaolude asjakohasust ja põhjendatust, ning märkima oma aktide põhjendustes, et ta on vastava kontrolli läbi viinud. Seevastu, vastupidi 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) punktidele 25–37 ei puuduta need punktid küsimust, kas nõukogul on kohustus enne selliste aktide vastuvõtmist kontrollida, kas hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on järgitud menetlustes, millel need aktid põhinevad, ning kaasnevalt märkida nende aktide põhjendustes sellise kontrolli tulemused. Samamoodi tuleb märkida, et 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuses *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) ei asunud Euroopa Kohus kuidagi seisukohale, et nõukogu oli kohustatud enne vaidlusaluste aktide vastuvõtmist süstemaatiliselt kontrollima kolmandates riikides algatatud ja tema poolt aluseks võetud menetluste asjakohasust ja põhjendatust ning kajastama seda nende aktide põhjendustes.
- 103 Teiseks tuleb märkida, et kohtuasjades, milles tehti 18. veebruari 2016. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Bank Mellat* (C-176/13 P, EU:C:2016:96) ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Bank Saderat Iran* (C-200/13 P, EU:C:2016:284), põhinesid piiravad meetmed, mille õiguspärasust Üldkohus

analüüsis kohtuotsustes, mis olid kõnealuste apellatsioonkaebuste esemeks, liikmesriikide esitatud andmetel, mis puudutasid asjaomaste üksuste toetust tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundlikele tuumaenergiaalastele tegevustele Iraanis ja mis olid esitatud eesmärgiga põhjendada liikmesriikide ettepanekut kanda need üksused selliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse neid meetmeid. Need meetmed ei tuginenud seega sellistele haldus- või kohtuotsustele nagu kriminaalmenetluse alustamine, erinevalt kohtuasjast, milles tehti 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031).

- 104 Teiseks, vastupidi sellele, mida väidab nõukogu, ei tulene 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsusest *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), et kohustus kontrollida, kas puudutatud isiku kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele on järgitud tema suhtes kolmandas riigis algatatud kohtumenetluses, on olemas vaid siis, kui hageja esitas oma seisukohad enne vaidlusaluste meetmete võtmist. Pigem tuleneb selle kohtuotsuse punktides 25–37, mis on kokku võetud eespool punktides 89–92, et Euroopa Kohtu sooviks oli, et see kohustus oleks tingimusteta. Nimelt, nagu nähtub eelkõige selle kohtuotsuse punktist 28, leidis Euroopa Kohus sisuliselt, et kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele tagamine kohtumenetlustes, mis on aluseks nõukogu võetud piiravatele meetmetele, on osa nende meetmete faktilisest alusest. Samas punktis meenutatud väljakujunenud kohtupraktikast aga tuleneb, et nõukogu peab süstemaatiliselt enne kontrollima, kas see faktiline alus on piisavalt kindel.
- 105 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) seda tõlgendust ei sea kahtluse alla selle punkt 39, mida nõukogu tsiteeris ja mis meenutab väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt liidu pädev asutus peab vaidlustamise korral tõendama puudutatud isiku vastu kasutatud põhjenduste põhjendatust, mitte puudutatud isik ei pea tõendama nende põhjenduste alusetust (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 121, ja 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Fulmen ja Mahmoudian*, C-280/12 P, EU:C:2013:775, punkt 66).
- 106 Nimelt on esiteks 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) punktis 39 esitatud kaalutlustes esitatud täiendav põhjendus, kuid vastupidi selle kohtuotsuse punktides 25–37 esitatud kaalutlustele ei ole need kaalutlused Euroopa Kohtu arutluskäigus määrava tähtsusega. Teiseks tuleb meenutada, et põhimõte, mida Euroopa Kohus sel juhul meenutas, sõnastati esimest korda kontekstis, kus piiravate meetmete esemeks olev isik esitas Üldkohtus esitatud hagi raames vaidlustuse ja Euroopa Kohus otsustas, et nõukogu peab esitama teabe või tõendid, et Üldkohus saaks hinnata, kas nende meetmete aluseks olevad põhjendused on tõendatud (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 119 ja 120). Seega ei saa sellest kohtupraktikast kuidagi järeldada, et selliselt määratletud põhimõte, mis puudutab tõendamiskoormist ja tõendite kogumist liidu kohtus, on kohaldatav üksnes siis, kui hageja esitas haldusmenetluses märkusi, mille eesmärk on vaidlustada nende meetmete faktiline alus, mida ta vaidlustab, enne kui need meetmed vastu võetakse.
- 107 Kuigi hageja ei esita käesolevas asjas väidet põhjendamiskohustuse rikkumise kohta seoses otsustega 2018/141 ja 2019/135, tõstatavad seevastu teise väite teine ja kolmas osa küsimuse, kas esiteks on nõukogu hinnanud, kas on järgitud tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, mis on osa õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele, ning teiseks, kas see institutsioon on viinud selle kohta läbi kontrolli. Seega tuleb neid osi nüüd analüüsida eespool punktides 83–106 esitatud põhimõtteid silmas pidades.

b) Teise väite teine osa, et nõukogu tegi hindamisvea seoses sellega, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul

- 108 Hageja väidab, et teda puudutavas kohtumenetluses ei ole alates 2011. aastast toimunud mingit menetluslikku tegevust, samas kui Tuneesia ametiasutused olid teadlikud tema alalisest elukohast ja ta tegi end ametiasutustele kättesaadavaks. Ta kinnitab, et teda ei ole kunagi ära kuulatud ega kohtusse kutsutud ja et tema suhtes ole läbi viidud ühtegi uurimistoimingut. Ta väidab, et arvestades 30. juuni 2016. aasta kohtuotsuse CW vs. nõukogu (T-516/13, ei avaldata, EU:T:2016:377) punkti 172, ning 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse Mabrouk vs. nõukogu (T-175/15, EU:T:2017:694) punkte 64, 65, 71, 222 ja 223, peab Üldkohus seetõttu tuvastama, et nõukogu tegi hindamisvea seoses küsimusega, kas on järgitud tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Repliigis väidab ta lisaks, et Tuneesia ametiasutuste poolt nõukogule 1. augustil 2019 edastatud dokumentide tõlevastavus ja usaldusväärsus on vaieldavad. Kokkuvõtteks väidab ta, et nõukogu ei ole alates 2011. aastast läbi viinud vajalikke kontrole, kuigi ta omalt poolt esitas sellele institutsioonile korrapäraselt seisukohti, et seada kahtluse alla tema suhtes algatatud kohtumenetluste alus.
- 109 Nõukogu väidab, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmisel ei olnud ühtegi objektiivset, usaldusväärset, täpset ja ühtelangevat tõendit, mis andsid 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse Mabrouk vs. nõukogu (T-175/15, EU:T:2017:694) punktide 64 ja 65 tähenduses alust kahelda selles, kas Tuneesia õiguskaitseasutused on hageja suhtes algatatud kohtumenetlustes järginud tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Eelkõige väidab ta, et enne nende otsuste vastuvõtmist ei esitanud hageja ühtegi sellist asjaolu selle kohta, et teda puudutava kohtuliku uurimise raames puudus täielikult menetluslik tegevus. Lisaks kinnitab ta, et hageja argument tegevuse puudumise kohta ei võimalda iseenesest järeldada, et nõukogu tegi hindamisvea seoses sellega, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, arvestades uurimise kestust õigustada võivaid asjaolusid, mis on välja toodud 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse Mabrouk vs. nõukogu (T-175/15, EU:T:2017:694) punktides 221 ja 222 ning 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse Mabrouk vs. nõukogu (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 52. Ta lisab, et Tuneesia ametiasutuste edastatud 1. augusti 2019. aasta tegevusaruanne tõendab, et Tuneesia 14. märtsi 2011. aasta dekreetseadus nr 2011-13, millega konfiskeeritakse rahalised vahendid, vallasvara ja kinnisvara, on endiselt hageja suhtes kohaldatav ning sellest nähtub, et hageja on seotud mitme rikkumisega.
- 110 Vasturepliigis vastab nõukogu hageja väidetele Tuneesia ametiasutuste esitatud dokumentide usaldusväärseuse kohta. Ta esitab eelkõige selle lisas rahvusvaheliste õigusabitaotluste tabeli, et näitlikustada selle menetluse keerukust, ning märgib, et pooleliolevate kohtuasjade tabelist, mis on samuti lisatud, nähtuvalt loetakse hageja riigist põgenenuks.
- 111 Kõigepealt tuleb meenutada, et mõistliku aja jooksul lahendi tegemise põhimõte on osa õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele, mis on kaitstud harta artikli 47 teise lõiguga ja mitme sellise õiguslikult siduva rahvusvahelise õiguse instrumendi sätetega, mis kaitsevad õigust õiglasele kohtulikule arutamisele, mille sisu on analoogne. See on nii eelkõige ÜRO peassamblee poolt 16. detsembril 1966 vastu võetud kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 14 lõike 3 punkti c puhul, mille osaline on ka Tuneesia Vabariik (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Mabrouk vs. nõukogu, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 64).
- 112 Teiseks olgu märgitud, et Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat arvestades tuleb kontrollida, kas on järgitud rahvusvahelises õiguses ette nähtud õigust kohtulahendi tegemisele mõistliku aja jooksul, arvestades konkreetse juhtumi asjaolusid, millele tuleb anda üldhinnang eelkõige kriteeriumide põhjal, mis puudutavad kohtuasja keerukust ning hageja ja pädevate asutuste käitumist. Liidu kohtute praktikas kohaldatakse samasuguseid põhimõtteid, kui kontrollitakse, kas on austatud harta artiklis 47 ette nähtud õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul (vt 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Mabrouk vs. nõukogu, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 113 Lisaks, nagu on tõdetud eespool punktis 104, tuleb 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) punkte 25–37, mille sisu on korratud eespool punktides 89–92, tõlgendada nii, et kohustus tagada hagejale tema suhtes toimivas kohtulikus uurimises kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele järgimine on tingimusteta. Järelikult võib nõukogu otsustada pikendada isiku vaidlusalusesse loetellu kandmist üksnes siis, kui tal on olnud võimalik enne veenduda, et neid õigusi on järgitud ja et eelkõige on järgitud õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, kusjuures ta peab selles veenduma omal algatusel ja ootamata ära, et puudutatud isik esitab talle objektiivseid, usaldusväärseid, täpseid ja ühtelangevaid tõendeid, mis annavad alust kahelda nende õiguste järgimises.
- 114 Lisaks, mis puudutab täpsemalt selle kontrollimist, kas õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul on järgitud, siis võib märkida, et mida pikem on piirava meetme faktiliseks aluseks olev kohtumenetlus, seda vajalikum on nõukogu jaoks see kontroll enne, kui ta otsustab, kas seda meetet tuleks uuesti pikendada või mitte (vt selle kohta analoogia alusel 30. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus *Stavytskyi vs. nõukogu*, T-290/17, EU:T:2019:37, punkt 132).
- 115 Eelkõige tuleb käesolevas asjas meenutada, et hageja vara külmutamine on ennetav ja selle eesmärk on hõlbustada Tuneesia ametiasutustel algatatud kohtumenetluste tulemusel riigi vara seadusvastast omastamist tuvastada ja jätta neile ametiasutustele võimalus nõuda lõppastmes tagasi sellisest omastamisest saadud tulu (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega peab nõukogu vältima seda, et nimetatud meetet pikendatakse tarbetult, kahjustades hageja õigusi ja vabadusi, millele sellel meetmel on oluline negatiivne mõju, ainuüksi seetõttu, et kohtumenetlus, millel see meede põhineb, on ilma tegeliku põhjendusega jäetud piiramatult kestma (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 48, ja 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Ezz jt vs. nõukogu*, T-288/15, EU:T:2018:619, punkt 71).
- 116 Vastab tõele, et nõukogu ei ole kohustatud hageja vara külmutamist lõpetama ainuüksi põhjusel, et esinevad asjaolud, mis annavad alust kahelda selles, kas Tuneesia ametiasutused on järginud tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, ja eelkõige asjaolud kriminaalmenetluse kestuse põhjendatuse kohta (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-175/15, EU:T:2017:694, punktid 67–75). Siiski peab ta enne vara külmutamise pikendamist vähemalt esiteks veenduma, et tal on piisavalt teavet selle menetluse seisu ja arengu kohta, et hinnata selle õiguse rikkumise ohtu, ning teiseks viima selle hindamise läbi hoolsalt ja erapooletult, et teha sellest vajaduse korral sobivad järeldused (vt selle kohta analoogia alusel 27. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Ezz jt vs. nõukogu*, T-288/15, EU:T:2018:619, punktid 71 ja 79).
- 117 Teise väite käesolevat osa tuleb analüüsida neist põhimõtetest lähtudes.
- 118 Esiteks tuleb kohe alustuseks märkida, et Tuneesia ametiasutustelt pärinevaid dokumente, mille nõukogu lisan kostja vastusele ja vasturepliigile, ei saa Üldkohus arvesse võtta, et hinnata, kas see institutsioon täitis oma kontrollkohustuse seoses küsimusega, kas Tuneesia ametiasutused on järginud õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul.
- 119 Sellega seoses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb tühistamishagi raames vaidlustatud akti õiguspärasuse hindamisel lähtuda akti vastuvõtmise ajal esinenud faktilistest ja õiguslikest asjaoludest (vt 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HTTS vs. nõukogu*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 120 Käesolevas asjas ei nähtu toimiku materjalidest, et nõukogu oleks olnud asjaomastest dokumentidest teadlik enne otsuse 2018/141 või otsuse 2019/135 vastuvõtmist.

- 121 Ühest küljest, mis puudutab kostja vastusele lisatud dokumente, siis nähtub Brüsseli (Belgia) Tuneesia Vabariigi saatkonna 10. augusti 2019. aasta kirjast, et need edastati selle kirja lisana. Teiseks, mis puudutab vasturepliigile lisatud dokumente, siis nähtub nende esilehest, et tegemist on Euroopa välisteenistuse poolt ajavahemikus oktoobrist detsembrini 2019 edastatud dokumentidega.
- 122 Teisest küljest ei väida nõukogu, et ta oli varem kas või osaliselt teadlik nendes dokumentides sisalduvast teabest.
- 123 Sellega seoses tuleneb nõukogu 16. märtsi 2020. aasta kirjalikust vastusest, et nõukogu sai oktoobris 2017 ja oktoobris 2018 Tuneesia ametiasutustelt teavet hageja suhtes algatatud kohtuliku uurimise 19592/1 seisu kohta. See teave oli esitatud hageja nime sisaldava teabelehe vormis, mis sisaldas tabelit, milles oli loetletud eelkõige menetlused ja võetud meetmed. Need olid täiendatud märkustega, milles täpsustati eelkõige, et oli väljastatud mitu rahvusvahelist õigusabitaotlust, et juhtumi puhul oli tulnud võtta mitu meetet teiste süüdistatavate kohta ning et uurimised olid veel pooleli. Seevastu, kuigi nendes teabelehtedes mainitud menetlusmeetmed puudutasid sama uurimise esemeks olevaid teisi isikuid, ei puudutanud ükski neist konkreetselt hagejat.
- 124 Lisaks kinnitas nõukogu kohtuistungil, et ta sai konkreetselt hagejat puudutavatest menetlustoimingutest teada alles dokumentidest, mille Tuneesia asutused edastasid otsuse 2019/135 vastuvõtmise järel, pärast seda, kui nõukogu oli neile selle kohta esitanud küsimused.
- 125 Kuna nõukogu tutvus nendes dokumentides sisalduva teabega pärast otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmist, tuleb nii tema argumentid kui ka hageja argumentid nende dokumentide kohta tagasi lükata.
- 126 Teiseks tuleb märkida, et käesoleva väiteosa põhjendamiseks väidab hageja, et alates 2011. aastast ei ole teda puudutavas kohtumenetluses toimunud mingit menetluslikku tegevust ning et eelkõige ei ole teda kunagi ära kuulatud ega kohtusse kutsutud ning et tema suhtes ei ole kunagi ühtegi uurimistoimingut läbi viidud.
- 127 Nõukogu ei vaidle nendele väidetele vastu, vaid kinnitab üksnes, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmisel ei olnud ühtegi objektiivset, usaldusväärset, täpset ja ühtelangevat tõendit, mis oleks andnud alust kahelda selles, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, kuna hageja ei olnud esitanud selle kohta ühtegi vastavat tõendit.
- 128 Sellega seoses tuleb esiteks meenutada, et nagu on juba tõdetud eespool punktis 113, on nõukogu kohustus veenduda, et Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, enne tema nime vaidlusalusesse loetellu kandmise pikendamist, tingimusteta ja seda tuleb vajaduse korral rakendada omal algatusel, ilma et ta ootaks ära, et puudutatud isik esitaks objektiivseid, usaldusväärseid, täpseid ja ühtelangevaid tõendeid, mis annaksid alust kahelda selle õiguse järgimises. Järelikult ei saa nõukogu vastuseks hageja väidetele tugineda asjaolule, et hageja ei esitanud enne otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmist kordagi talle selliseid tõendeid.
- 129 Teiseks ei võimaldanud asjaolud, millele nõukogu tugines alates 2011. aastast hageja vaidlusalusesse loetellu kandmise pikendamiseks, välistada igasugust ohtu, et rikutakse hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul.
- 130 Sellega seoses tuleb märkida, et nõukogu tugines hageja vaidlusalusesse loetellu jätmiseks eelkõige Tuneesia ametiasutuste 4. novembri 2013. aasta, 19. detsembri 2014. aasta, 20. oktoobri 2015. aasta, 2. septembri 2016. aasta, 18. oktoobri 2017. aasta ja 13. septembri 2018. aasta tunnistustele, mille ta edastas hagejale otsuste 2014/49, 2015/157, 2016/119, 2017/153, 2018/141, ja 2019/135 järjestikusel vastuvõtmisel.

- 131 Need tunnistused piirduvad aga kinnitusega, et hagejat puudutava kohtuasja 19592/1 menetlus on endiselt pooleli, ja kuritegude loetlemisega, milles hagejat süüdistatakse. See teave ei ole seega ilmselgelt piisav, et nõukogu saaks hinnata ohtu, kas on rikutud hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, ning see teave ei saa seega toetada institutsiooni väidet, et puuduvad objektiivsed, usaldusväärsed, täpsed ja ühtelangevad tõendid, mis annaksid alust selles kahelda.
- 132 Igal juhul tuleb märkida, et isegi juhul, kui 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsust *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) tuleks tõlgendada nii, et nõukogu kohustus veenduda, et on tagatud hageja kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele järgimine, ei ole tingimusteta, oli nõukogu käsutuses otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmise ajal objektiivsed, usaldusväärsed, täpsed ja ühtelangevad tõendid, mis annaksid alust kahelda Tuneesias hageja suhtes toimuva kohtuliku uurimise kestuse põhjendatuses. Kohtumenetluse kestus on aga keskne – ehkki mitte ainus – asjaolu, mille alusel hinnata, kas on järgitud õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul.
- 133 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et nagu hageja pealegi rõhutas oma 20. detsembri 2018. aasta kirjas nõukogule, alustasid Tuneesia ametiasutused juba 2011. aastal tema suhtes kohtulikku uurimist, millel põhineb tema kandmine vaidlusalusesse loetellu, ning selle kohta ei ole senini tehtud ühtegi kohtuotsust. Tuleb aga tõdeda, et juba ainuüksi see asjaolu on selline, mis annab alust kahelda põhjustes, miks see uurimine ei jõudnud hageja puhul pärast seitset või kaheksat aastat lõpule.
- 134 Teiseks, nagu on juba tõdetud eespool punktis 123, nähtub nõukogu 16. märtsi 2020. aasta kirjalikust vastusest, et nõukogu sai oktoobris 2017 ja oktoobris 2018 Tuneesia ametiasutustelt teavet kohtuasja 19592/1, mis puudutab hageja suhtes läbiviidavat kohtulikku uurimist, seisu kohta.
- 135 Nagu aga juba märgiti eespool samas punktis 123, siis ehkki Tuneesia ametiasutuste edastatud teabelehel mainitud menetlusmeetmed puudutasid teisi isikuid, keda sama uurimine puudutas, ei käsitletud ükski neist konkreetselt hagejat. See teave, mida nõukogu enda väidete kohaselt hagejale ei edastatud, andis alust küsida, kas konkreetselt hageja suhtes on menetlustoiminguid alates 2011. aastast tehtud, ning olenevalt olukorrast, miks neid ei olnud tehtud.
- 136 Järelikult olid nõukogu käsutuses igal juhul tõendid, mis andsid talle alust kahelda uurimise kestuses ja Tuneesia ametiasutuste tegelikus menetluslikus tegevuses konkreetselt hageja suhtes ning mis seega õigustavad seda, et ta viib läbi kohase kontrolli.
- 137 Kolmandaks, nagu märgiti eespool punktis 105, peab liidu pädev asutus piiravaid meetmeid käsitleva väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tõendama vaidlustamise korral puudutatud isiku vastu kasutatud põhjenduste õigsust, mitte aga puudutatud isik ei pea tõendama nende põhjenduste alusetust.
- 138 Nagu väidab nõukogu, ei võimalda käesolevas asjas hageja argument, et Tuneesia õiguskaitseasutused ei ole alates 2011. aastast teda puudutava menetlusliku tegevusega tegelenud, tõesti iseenesest järeldada, et need ametiasutused on rikkunud tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul.
- 139 Siiski tuleb tõdeda, et ühestki Tuneesias toimunud menetluse seisu käsitlevast dokumendist, mis edastati nõukogule enne otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmist, ei ilmne, et esineks mingisugune konkreetselt hagejat puudutav menetluslik tegevus. Sellise tegevuse puudumine seitsme või kaheksa järjestikuse aasta jooksul peaks aga olema põhjendatud selle juhtumi konkreetsete asjaoludega, millega on seotud hageja, või suisa asjaoludega, mis on seotud hageja endaga. Eelkõige on vaja kindlaks teha, kas vastab tõele hageja väide, et teda ei ole kunagi ära kuulatud ega isegi mitte kohtusse kutsutud ning et tema suhtes ei ole kunagi ühtegi uurimistoimingut läbi viidud, ning kui see on nii, siis millistel põhjustel ei ole tema suhtes siiani selliseid meetmeid võetud. Ilma selliste põhjendusteta ei saa nimelt see, et hagejat puudutav kohtumenetlus ei ole nii pika aja jooksul edasi läinud, jätta – nagu juba märgitud eespool punktis 133 – andmata alust kahtlusteks selles, kas tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul on järgitud.

- 140 Järelikult, kuna nõukogu ei ole tõendanud, et tal oli otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmise ajal sellist teavet, nagu on kirjeldatud eespool punktis 139, tuleb asuda seisukohale, et tal ei olnud järelikult võimalik nõuetekohaselt hinnata, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Järelikult, kuna ajal, mil need otsused vastu võeti, ei olnud ühtegi objektiivset, usaldusväärset, täpset ja ühtlangevat tõendit, mis annaks alust selles kahelda, tegi nõukogu hindamisvea, mis toob kaasa nimetatud otsuste tühistamise.
- 141 Vastab küll tõele, et vastuses hagiavalduse teise väite kolmandale osale viitab nõukogu 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-175/15, EU:T:2017:694) punktis 224 ja 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 55 tehtud järeldustele, mis põhinevad dokumentidel, mis puudutavad kohtumenetluse seisu ja arengut kohtuasjas 19592/1, mis puudutab suurt hulka isikuid, sealhulgas hagejat nendes kohtuasjades, milles tehti viidatud kohtuotsused, ning käesoleva kohtuasja hagejat.
- 142 Sellega seoses tuleb märkida, et kõnealused järeldused, mille kohaselt nõukogu kontrollis põhjalikult hagejat puudutava kohtuliku uurimise seisu nendes kohtuasjades, enne kui ta pikendas hageja kandmist vaidlusalusesse loetellu, põhinesid eelkõige sellel, et nimetatud institutsioon esitas Tuneesia ametiasutustelt pärit dokumendid, mis tõendasid, et viimati nimetatud ametiasutused viisid läbi nendes kohtuasjades vaidlusaluste otsuste kuupäeva arvestades läbi suhteliselt hiljutised menetlustoimingud, mis puudutasid konkreetset seda isikut.
- 143 Nii tuvastas Üldkohus 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-175/15, EU:T:2017:694) punktis 204, et Tuneesia ametiasutuste esitatud dokumentides oli märgitud, et pädev eeluurimiskohtunik kuulas tolle kohtuasja hageja üle 15. ja 21. veebruaril 2012 ning 14. mail 2014.
- 144 Samamoodi tõdes Üldkohus 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 54, et dokumentidest, mis olid nõukogu valduses enne selles kohtuasjas vaidlustatud otsuste vastuvõtmist, ilmneb, et Tuneesia pädev eeluurimiskohtunik kuulas hageja 27. septembril 2016 ära pärast seda, kui Prantsuse ametiasutused olid 23. mail 2016 edastanud menetlusaktid, mille need asutused olid koostanud Tuneesia ametiasutuste 19. jaanuari 2011. aasta ja 10. jaanuari 2012. aasta õigusabitaotluste alusel.
- 145 Käesolevas asjas ei väida nõukogu siiski, et tal oli võimalik enne otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmist tutvuda dokumentidega, millest nähtuvad analoogsed menetlusaktid, mis puudutavad konkreetset hagejat. Eelkõige, nagu on korduvalt tuvastatud (vt eespool punktid 123, 135 ja 139), ei ilmne Tuneesia ametiasutuste 2017. aasta oktoobris ja 2018. aasta oktoobris saadetud dokumentidest, mille nõukogu lisas kohtuasja toimikusse oma 16. märtsi 2020. aasta kirjaliku vastuse raames, mingit menetluslikku tegevust konkreetset selle isiku suhtes.
- 146 Vastab tõele, et 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-175/15, EU:T:2017:694) punktis 224 ja 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 55 tehtud järeldused, millele nõukogu tugines, põhinesid samuti sellel, et võeti arvesse menetlustegevust, mis oli üldiselt toimunud selle kohtuasja hagejat puudutavas kohtulikus uurimises, mis käsitles ka paljusid teisi isikuid, mitte ainult menetlustoiminguid konkreetset selle hageja suhtes. Üldkohus järeldas sellest eeskätt, et Tuneesia ametiasutuste poolt nõukogule esitatud dokumentide eesmärk oli tõendada tegelikku menetluslikku tegevust selle asja uurimise raames, millega kõnealune hageja oli seotud, ning selle keerukust, kuna asjaga oli seotud suur arv isikuid ja teha tuli arvukalt uurimistoiminguid (eelkõige rahvusvahelised õigusabitaotlused) (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-175/15, EU:T:2017:694, punktid 205 ja 222, ning 15. novembri 2018. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779, punkt 52).

- 147 Sellele vaatamata ei võimaldanud mitte Tuneesia ametiasutuste poolt üldiselt teostatud menetluslik tegevus eraldivõetuna, vaid ka kõnealuste kohtuasjade hagejat konkreetselt puudutavad menetlustoimingud Üldkohtul järeldada tegeliku menetlusliku tegevuse olemasolu. Juba korduvalt eespool esitatud põhjustel ei võimalda aga see, et siinses asjas puuduvad viited sellistele konkreetsetele menetlusaktidele, jõuda analoogilisele järeldusele.
- 148 Seega tuleb järeldada, et nõukogu tegi hindamisvea seoses küsimusega, kas hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul oli järgitud, mis toob kaasa otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamise. Siiski tuleb analüüsida ka teise väite kolmandat osa.

c) Teise väite kolmas osa, et nõukogu ei viinud läbi täiendavaid kontrolle

- 149 Hageja väidab, et järjestikused otsused tema nime vaidlusalusesse loetellu kandmise pikendamise kohta põhinevad Tuneesia ametiasutuste kokkuvõtlikel ja lünklikel tunnistustel, mida mõnikord ei ole allkirjastatud. Ta väidab, et vaatamata tema märkustele, mille kohaselt teda puudutav kohtumenetlus ei olnud tegelikult käimas, ei kontrollinud nõukogu kordagi uurimise seisu ega küsinud täiendavat teavet alates 2011. aastast. Tema sõnul esineb aga sellises olukorras oht, et piiravaid meetmeid pikendatakse lõputult. Asjaolu, et Tuneesia ametiasutused kordavad igal aastal sama teavet, ilma et oleks esitatud uusi asjaolusid kõnealuse kohtumenetluse läbiviimise kohta, nõrgendab ühtlasi selle teabe usaldusväärsust. Hageja sõnul oleks nõukogu pidanud eelkõige küsima teavet nimetatud menetluse peatamise põhjuste ja selle peatamise kestuse kohta. Ta järeldab, et nõukogu tegi ilmse hindamisvea, kui ta leidis, et tal ei olnud kohustust täiendavaid kontrolle läbi viia. Repliigis tugineb ta samadele argumentidele, mis esitati kolmanda väite teise osa põhjendamiseks.
- 150 Nõukogu leiab, et ta viis läbi nõutud kontrolli, eelkõige seoses küsimusega, kas hageja suhtes on käimas kohtulik uurimine seoses asjaoludega, mis on kvalifitseeritavad Tuneesia riigi vara seadusvastase omastamisena otsuse 2011/72 artikli 1 lõike 1 tähenduses. Ta väidab, et hageja ei vaidlusta sellise uurimise olemasolu. Lisaks väidab ta, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmisel tugines ta Tuneesia ametiasutuste poolt selliste uurimiste kohta esitatud tunnistustele. Lisaks kinnitab ta, et 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-175/15, EU:T:2017:694) punktis 224 ja 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 55 tuvastas Üldkohus, et ta oli põhjalikult kontrollinud uurimise seisu kandvas kohtuasjas 19592/1, millega hageja oli samuti seotud. Lõpuks kordab ta argumente, mille ta esitas oma vastuses kolmanda väite teisele osale.
- 151 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi hageja ja nõukogu käsitlesid vastavalt repliigis ja vasturepliigis hagiavalduse kolmanda väite teist ja kolmandat osa koos, viitavad need väiteosad siiski kahele erinevale hindamisveale, millest esimene puudutab selle hindamist, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, ning teine puudutab sisuliselt küsimust, kas nõukogul oli otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmise ajal piisav faktiline alus hageja loetellu jätmiseks.
- 152 Arvestades eelkõige 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) punktides 25–30, 34 ja 37 esitatud kaalutlusi, mida on meenutatud eespool punktis 113, on need kaks küsimust siiski tihedalt seotud ning eespool punktides 118–147 esitatud põhjustega analoogsetel põhjustel on teise väite käesolev osa põhjendatud.
- 153 Sellega seoses piisab, kui märkida, et eelkõige 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsuse *Azarov vs. nõukogu* (C-530/17 P, EU:C:2018:1031) punktist 28 tuleneb, et veendumaks, et hageja nime jätmine vaidlusalusesse loetellu põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel, peab nõukogu kontrollima mitte ainult seda, kas hageja suhtes on käimas kohtumenetlus seoses riigivara seadusvastase omastamisena kvalifitseeritavate tegudega, vaid ka seda, kas nende menetluste raames järgiti tõhusalt hageja kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

- 154 Mis puudutab täpsemalt õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul, siis on eespool punktis 116 märgitud, et nõukogu peab veenduma, et tal on piisavalt teavet hageja suhtes toimuva kohtumenetluse seisuga ja arengu kohta, et hinnata selle õiguse võimaliku rikkumise ohtu.
- 155 Teise väite käesolevas osas heidab hageja aga nõukogule ette just seda, et viimane ei kontrollinud teda puudutava kohtumenetluse seisuga ja arengut, kuigi tema arvates ei olnud see menetlus tema suhtes käimas ning see kestis alates 2011. aastast.
- 156 Järelikult ei saa nõukogu käesolevas asjas piirduda hageja väidetele vastates kinnitusega, et ta peab üksnes kontrollima, kas hageja suhtes on käimas kohtulik uurimine seoses otsuse 2011/72 artikli 1 lõike 1 tähenduses riigi vara seadusvastase omastamisena kvalifitseeritavate tegudega, ning need argumentid tuleb kohe tagasi lükata.
- 157 Mis puudutab viidet 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-175/15, EU:T:2017:694) punktis 224 ja 15. novembri 2018. aasta kohtuotsuse *Mabrouk vs. nõukogu* (T-216/17, ei avaldata, EU:T:2018:779) punktis 55 tehtud järeldustele, siis piisab, kui märkida, et eespool punktides 142–147 esitatutega analoogsetel põhjustel ei tõenda see, et nõukogu kontrollis piisavalt hagejat puudutava kohtumenetluse seisuga ja arengut.
- 158 Järelikult tuleneb eeltoodust, et nõukogu ei ole tõendanud, et tal oli otsuste 2018/141 ja 2019/135 vastuvõtmise ajal piisav faktiline alus hagejat puudutava kande kehtivuse pikendamiseks, kui puudusid andmed teda konkreetselt puudutava kohtumenetluse seisuga ja arengu kohta. Seega tuleb sellest järeldada, et nõukogu tegi hindamisvea, kui ta leidis, et ta ei olnud kohustatud selles osas täiendavaid kontrole läbi viima. Järelikult on teise väite kolmas osa põhjendatud.
- 159 Hagiavalduse teise väite teise ja kolmanda osa analüüsi põhjal tuleb järeldada, et need osad on nii otsuse 2018/141 kui ka otsusega 2019/135 seoses põhjendatud. Järelikult, ilma et oleks vaja analüüsida teise väite esimest osa ning esimest ja kolmandat väidet või omal algatusel kontrollida eespool punktides 83–106 esitatud põhimõtteid arvestades, kas nende otsuste puhul on järgitud põhjendamise kohustust, tuleb need otsused hagejat puudutavas osas tühistada.
- 160 Nüüd tuleb analüüsida nõukogu taotlust jätta vaidlustatud otsuste tagajärjed kehtima; seda tuleb teha vähemalt osas, milles taotlus puudutab otsuseid 2018/141 ja 2019/135, kuna sellel taotlusel puudub otsuse 2020/117 osas ese, kuna Üldkohus tõdes eespool punktis 76, et hagi tuleb jätta läbi vaatamata osas, milles see on esitatud viimati nimetatud otsuse peale.

2. Nõukogu taotlus, et Üldkohus jätkaks vaidlustatud otsuste tagajärjed hageja suhtes kehtima kuni apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja möödumiseni või kui apellatsioonkaebus esitatakse, siis kuni apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmiseni, otsuseid 2018/141 ja 2019/135 puudutavas osas

- 161 Nõukogu väidab, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamise korral võib selle kohene mõju pöördumatult kahjustada hageja vara igasuguse võimaliku hilisema külmutamise tõhusust, võimaldades viimasel viia kõik või osa oma varast liidust välja. Lisaks leiab ta, et ei saa välistada, et tulevikus on põhjendatud kanda hageja nimi uuesti vaidlusalusesse loetellu. Vasturepliigis väidab ta, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 osalise tühistamise kuupäeva ja määruse nr 101/2011 osalise tühistamise kuupäeva vahelise erinevuse tõttu esineb oht õiguskindlust kahjustada.
- 162 Hageja vaidleb vastu sellele, et Üldkohus piiraks otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamise tagajärgi nõukogu nõutud viisil. Ta väidab, et ta vaidlustas oma vara külmutamise alates 2011. aastast ning et ta taotles kiirendatud menetlust, arvestades menetluse kestust ja tema ebakindlat rahalist olukorda. Nende otsuste tühistamise korral nende tagajärgede kehtima jätmise rikub tema õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul ning kujutab endast meetmete endi alusetut pikendamist ilma põhjenduseta. Lisaks kinnitab ta, et tal ei ole ülekantavat vara ning ta ei saa ise liidust lahkuda.

- 163 Sellega seoses tekib küsimus, kas – nagu väidab nõukogu – otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamise tagajärjed võivad pöördumatult kahjustada hageja vara võimaliku hilisema külmutamise tõhusust juhul, kui see institutsioon leiab, et selline meede on uuesti põhjendatud.
- 164 Tuleb meenutada, et kohtuotsustel, millega Üldkohus tühistab liidu institutsiooni või asutuse otsuse, on põhimõtteliselt kohene mõju, välja arvatud juhul, kui Üldkohus otsustab ELTL artikli 264 teise lõigu alusel tühistatud otsuse tagajärgi ajutiselt säilitada. Seega, kui seda sätet ei kohaldata, kõrvaldatakse tühistatud otsus tagasiulatuvalt õiguskorrast ja loetakse, et seda ei ole kunagi olemas olnud (2. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *Ben Ali vs. nõukogu*, T-133/12, ei avaldata, EU:T:2014:176, punkt 83).
- 165 Käesolevas asjas tuleb siiski tühistada ainult otsused 2018/141 ja 2019/135 ning kuna hagi tuleb jätta läbi vaatamata osas, milles see puudutab otsust 2020/117 eespool punktides 68–76 nimetatud põhjustel, jääb see otsus pärast käesoleva kohtuotsuse kuulutamist kehtima.
- 166 Kuid otsuses 2020/117 ei piiratud hageja vaidlusalusesse loetellu kandmise pikendamisega, vaid nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 14, asendati sellega otsuse 2011/72 lisa ja seega asendati seega uue lisaga kõnesolev loetelu. Seega tuleb asuda seisukohale, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamine ei too koheselt alates kohtuotsuse kuulutamisest kaasa hageja nime kustutamist isikute ja üksuste loetelust, mida on nimetatud otsuse 2011/72 artiklis 1 ja mis on esitatud selle uue lisa A osas.
- 167 Arvestades käesoleva kohtuotsuse põhjendusi, mis kujutavad endast vajalikku tuge otsuste 2018/141 ja 2019/135 tühistamisele ja mis on ära toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 111–158, peab nõukogu käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päeval ELTL artikli 266 kohaselt võtma vajalikud meetmed, et tagada selle kohtuotsuse täitmine, st käesoleval juhul neid põhjendusi arvestades uuesti läbi vaatama hageja kandmise otsuse 2011/72 lisas olevasse loetellu. Seega võib nõukogu selle läbivaatamise tulemusel kande kehtetuks tunnistada juhul, kui ta ei ole Üldkohtu poolt nimetatud põhjendustes tuvastatud puudusi juba heastanud.
- 168 Siiski ei saa esiteks selline kehtetuks tunnistamine automaatselt tuleneda käesolevast kohtuotsusest ja seda peab vajaduse korral tegema nõukogu. Teiseks, juhul kui ta oli enne otsuse 2020/117 vastuvõtmist heastanud käesoleva kohtuotsuse põhjendustes tuvastatud puudused, võib nõukogu selle sama läbivaatamise tagajärjel otsustada jätta hageja otsuse 2011/72 lisas esitatud loetellu. On tõsi, et selline otsus, mille nõukogu peab pealegi hagejale edastama ja mida ta peab õiguslikult piisavalt põhjendama, ei kujuta endast pelgalt kinnitavat akti ja selle saab seega vaidlustada (vt selle kohta 5. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus *Mabrouk vs. nõukogu*, T-175/15, EU:T:2017:694, punkt 155 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega saab hageja nime kõnealusesse loetellu kandmise lõpetada alles selle otsuse peale esitatud võimaliku uue hagi raames.
- 169 Eeltoodust tuleneb, et nõukogu ei ole tõendanud, et otsuste 2018/141 ja 2019/135 kohese mõjuga tühistamine võiks pöördumatult kahjustada hageja vara külmutamise tõhusust. Nende otsuste tagajärgede kehtima jätmise ei ole seega põhjendatud. Järelikult ei tule nõukogu sellekohast taotlust rahuldada.

Kohtukulud

- 170 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 171 Kuna hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja nõukogu on peamises osas kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista nõukogult.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada Slim Ben Tijani Ben Haj Hamda Ben Alid puudutavas osas nõukogu 29. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/141, millega muudetakse otsust 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias, ja nõukogu 28. jaanuari 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/135, millega muudetakse otsust 2011/72/ÜVJP teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Tuneesias.**
- 2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 3. Jätta Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Slim Ben Tijani Ben Haj Hamda Ben Ali kohtukulud.**

Costeira

Gratsias

Kancheva

Berke

Perišin

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 28. oktoobril 2020 Luxembourgis.

Kohtusekretär
E. Coulon

Koja president
M. J. Costeira

Sisukord

I. Vaidluse taust ja faktiline raamistik	2
II. Menetlus ja poolte nõuded	4
III. Õiguslik käsitus	5
A. Otsuste 2019/135 ja 2020/117 tühistamismõuete vastuvõetavus	5
1. Otsuse 2019/135 tühistamismõude vastuvõetavus	5
2. Otsuse 2020/117 tühistamismõude vastuvõetavus	10
B. Sisulised küsimused	11
1. Teine väide, et tehti „ilmseid“ hindamisvigu	12
a) Sissejuhatavad kaalutlused	12
b) Teise väite teine osa, et nõukogu tegi hindamisvea seoses sellega, kas Tuneesia ametiasutused järgisid hageja õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul	17
c) Teise väite kolmas osa, et nõukogu ei viinud läbi täiendavaid kontrole	22
2. Nõukogu taotlus, et Üldkohus jätaks vaidlustatud otsuste tagajärjed hageja suhtes kehtima kuni apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja möödumiseni või kui apellatsioonkaebus esitatakse, siis kuni apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmiseni, otsuseid 2018/141 ja 2019/135 puudutavas osas	23
Kohtukulud	24